

Treball final de carrera

EL CEIP PARE IGNASI PUIG, UNA ESCOLA EN ELS MARGES.

Característiques d'aquest CEIP i del barri del XUP.

Laura Golsa Torras.

El TFC en les Humanitats.

Àmbit d'estudis culturals.

Laura Golsa.

Consultora: Elena Espeitx Bernat.

Professora responsable: Begonya Enguix Grau.

Data: 14 de gener de 2013.

“Els barris són en molts casos, la gènesi i el motor de moltes de les iniciatives que la nostra societat civil genera, i això ha estat possible gràcies a la pluralitat dels col·lectius que integren”.

(Antoni Comas i Baldellou, conseller de Benestar social, Generalitat de Catalunya).

Veïns del barri del Xup.

PARAULES CLAU.

Educació.

Ensenyament.

Interculturalitat.

Immigració.

Multiculturalisme.

El present treball presenta una descripció etnogràfica del barri del Xup, on es presenta el barri i es parla especialment de la seva escola pública. També s'exposa les estratègies adoptades per la Generalitat de Catalunya per a fer front, en les escoles catalanes, al notable increment d'alumnat immigrant a les aules.

ÍNDEX.

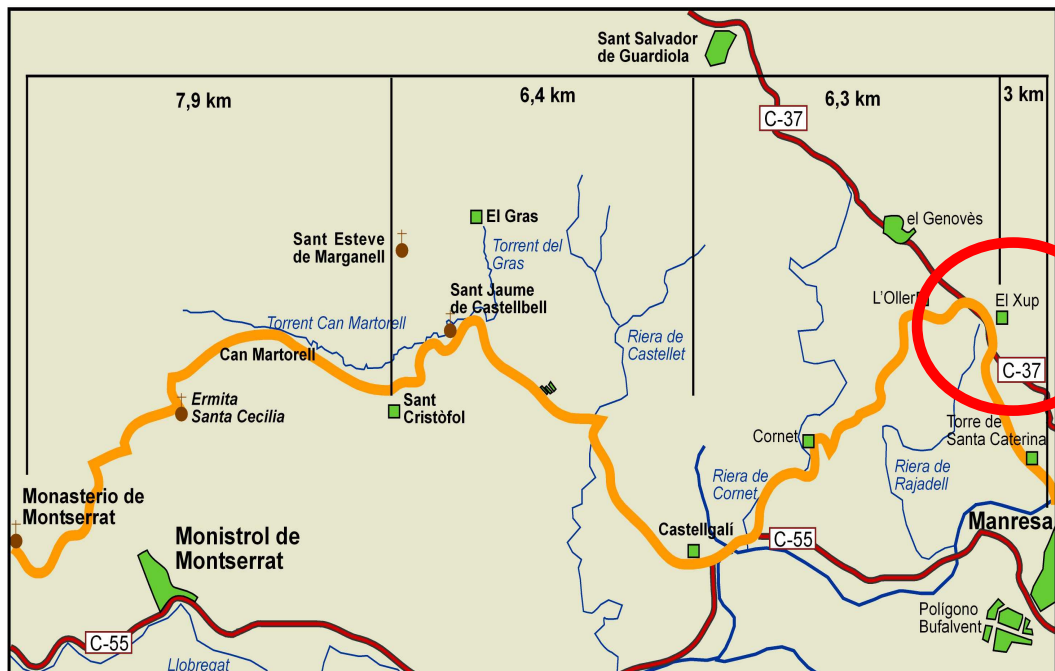
1. INTRODUCCIÓ	5
1.1 Presentació.....	6
1.2 Objectius i preguntes.....	8
2. LA CONSTRUCCIÓ DEL BARRI	9
2.1 Un nom oficial i un de sobrevingut.....	9
2.2. El sorgiment d'un barri perifèric.....	9
2.3 El barri millora.....	11
2.4 Satisfacció dels veïns i problemes al barri.....	12
2.5 Construcció de l'escola i llar d'infants.....	13
3. MARC TEÒRIC	14
3.1 La interculturalitat en les polítiques públiques i escolars a Catalunya... 15	
3.2 Catalunya. L'enfocament multicultural de l'educació.....	17
3.3 Procurant igualtats socials.....	18
3.4 Mesures organitzatives i curriculars.....	18
3.5 Pla d'acollida i d'integració.....	19
3.6 Atenció a la diversitat lingüística i cultural.....	20
3.7 La segregació escolar a Catalunya.....	21
3.8 Origen sociocultural i concentració esclar. La problemàtica socioeducativa de la concentració d'alumnat d'origen estranger.....	23
3.9 Construïnt consciències.....	25

4. MARC METODOLÒGIC.....	26
4.1 L'observació.....	26
4.1.1 Calendari d'observacions.....	27
4.2 Mestres entrevistades.....	28
4.3 Entrevistes als pares	29
5. LA MEVA ESTADA A L'ESCOLA.....	30
5.1 Els dies que vaig anar a l'escola.....	31
Primer dia.....	31
Segon dia.....	34
Tercer dia.....	35
Quart dia, entrevista als pares.....	38
5.2 L'equip docent de l'escola.....	43
5.3 Entrevista als fills dels pares entrevistats.....	46
6. CONCLUSIONS.....	47
7. BIBLIOGRAFIA.....	50
8. ANNEX.....	55

1. INTRODUCCIÓ

Anant per la carretera d'Igualada (C-37) i just al límit territorial, trobem el barri del Pare Ignasi Puig, conegut més popularment amb el nom de "El Xup". El Xup no és un barri qualsevol, perdut entre el garbuix de pisos escampats per la ciutat amb més o menys ordre. Es troba sota l'ombra majestuosa de Montserrat, que presideix el seu paisatge. És la porta de Manresa, venint d'Igualada, de Montserrat, pels Brucs i can Massana.

El CEIP Pare Ignasi Puig, "el Xup" és una escola pública de primària de la Generalitat de Catalunya que pertany a Manresa i està situada dins del barri que rep el mateix nom. Dins el mateix edifici de l'escola, es troba la llar d'infants municipal "El Solet".

Google maps. Situació geogràfica del barri del Xup.

1.1 Presentació

L'escola del Xup neix arran de la construcció del seu barri: no es poden explicar l'una sense l'altre, ja que una és conseqüència de l'altre. La construcció d'aquest no va estar exempta de problemes, com de seguida veurem. Aquest es va omplir de gent immigrant treballadora, molt humil i amb un nivell socioeconòmic baix. Avui dia és considerat un barri marginal on hi viuen algunes famílies amb risc d'exclusió social.

Vaig voler fer aquest treball, ja que fa uns anys vaig treballar a l'escola del Xup durant un període breu, fent de conserge. Duia a terme tasques de manteniment; preparant les aules, si estava previst de celebrar-hi algun esdeveniment, obrint i tancant portes i tenint cura de les instal·lacions... Gràcies a la meua feina vaig poder observar els nens, parlar i escoltar a les famílies, mestres i alumnes, ja que per exemple quan obria i tancava les portes, podia escoltar les converses dels pares. Vaig adonar-me que el Xup i la seva escola estaven mal vistes per la gent de Manresa i volia entendre o averiguar-ne el motiu, ja que jo allà vaig estar-hi molt bé.

El Xup, com totes les escoles públiques de Catalunya, funciona a través de les zones; és a dir hi ha una mapa de Manresa que es divideix per seccions, a cada secció hi ha diferents escoles, en funció de la proximitat d'on es resideix i a on esta situada l'escola

Foto plànol mapa escolar Manresa.

Tal i com veiem al mapa el Xup es troba situat en una zona on hi ha altres escoles, no és zona única, però com que queden tantes places lliures hi pot anar tothom, visqui on visqui de Manresa, si l'administració en aquest cas la OME (oficina municipal d'Ensenyament) així ho decideix.

El fet que cada cop, per anar a l'escola i al seu barri, s'hagi d'agafar el cotxe, fa que la tria d'aquesta escola sigui una combinació complicada.

Plànol mapa escolar.

1.2 Objectius i preguntes

L'objectiu principal del meu estudi és com es viu el dia a dia en aquesta escola. Per fer-ho també necessito comprendre i analitzar com és aquest barri on se situa, per tal d'entendre la vida dins d'aquesta.

Objectius generals:

- Analitzar les dinàmiques socials internes dins de l'escola.
- Analitzar les dinàmiques socials externes del barri.

Objectius específics:

- Analitzar i comprendre les relacions interculturals.
- Estudiar la realitat social a l'escola i al barri.
- Analitzar com es percebuda l'escola per part de la gent del barri i de per part de la gent de fora.
- Analitzar les estratègies adoptades per l'escola per gestionar la multiculturalitat.

Volia saber i entendre els motius pels quals el Ceip Pare Ignasi Puig és una escola intercultural, amb alumnat amb risc d'exclusió social. ¿És a causa del barri on esta ubicada? Com conviuen els alumnes dins del CEIP? Com és el seu dia a dia? Què pensen les famílies? I què pensen aquestes sobre el tema de l'educació?.

2. LA CONSTRUCCIÓ DEL BARRI

A continuació m'agradaria situar l'escola en el context del barri en què es troba. Per a la realització d'aquest apartat m'he basat sobretot en l'obra de Conte (1995) sobre la construcció i història del barri del Xup.

2.1 Un nom oficial i un de sobrevingut

Sembla ser que el nom de el Xup, ve d'una masia documentada al segle XVIII que rep aquesta denominació. Però la tradició popular l'atribueix a dues llegendes:

Pel barri passava gent de tota mena i com que no s'entenien parlaven una mena de xup, xup.

Els ocells que s'acostaven a beure a la riera i els seus cants feien, una mena de xup, xup.

El Xup va ser doncs el nom amb el que es va conèixer des del primer moment, però va ser decisió de la Delegació Sindical Comarcal de Manresa la de batejar-lo com a **Pare Ignasi Puig**.

2.2 El sorgiment d'un barri perifèric

L'any 1964 Manresa, de la mateixa manera que Igualada, havia estat escollida com a ciutat destinada a descongestionar el cinturó de Barcelona. Així mateix, experimentava un fenomen curiós: la gent més jove, fills de catalans manresans de sempre, anaven a estudiar a Barcelona i s'hi quedaven. Aquesta pèrdua demogràfica quedava compensada per l'arribada de noves fornades de treballadors vinguts d'Andalusia, Extremadura, Galícia i Astúries. L'any 1964 havia començat a aturar-se la fugida de mà d'obra cap a l'estranger i, per primer cop en una dècada, eren més els treballadors que retornaven a Espanya que els qui emprènien el camí de l'emigració.

Espanya creixia econòmicament i es feien càlculs demogràfics i de necessitats futures de consum que demanaven posar ordre al desgavell d'un creixement moltes vegades poc o mal planificat. Catalunya tancaria l'any 1965 amb 4.456.730 habitants.

El Xup es va construir en resposta a la necessitat de construcció d'habitatges a les afores de Manresa tocant a Salelles, en un temps en què hi havia una gran manca d'habitatges.

El matrimoni Farrés-Torra, format per Joan Farrés i Amat, natural de Vacarisses, nascut l'any 1908, i Maria Torra i Tarrés, manresana, nascuda el 1914, va entrar en negociacions amb l'Ajuntament de la ciutat, llavors presidit per Josep Moll i Vall, per tal de cedir els terrenys (del que ara és el Xup). Així va ser com després dels pertinents tràmits legals, la ciutat va disposar, per cessió voluntària, d'una extensa zona per construir-hi el que avui és el complex d'habitatges conegut amb el nom d'El Xup.

El barri va ser construït l'any 1965 sacrificant unes terres de secà dedicades al conreu de la vinya per tal d'acollir a les noves famílies que s'instal·laven a Manresa i per donar una resposta parcial a una demanda creixent d'habitatge social a la comarca. De la mateixa manera, l'Obra Sindical del Hogar (OSH), organisme enquadrat en el sindicat vertical franquista, finançat pel Ministerio de la Vivienda, va ser la promotora d'aquest grup als terrenys del Xup.

Els pisos van ser lliurats als seus propietaris –480 famílies i un total de 2.200 veïns.

A banda de la construcció dels edificis, el barri no tenia res més, presentava deficiències enormes: els carrers no estaven asfaltats, el barri no estava urbanitzat, no hi havia ni aigua ni llum, el clavegueram no estava en condicions adequades i provocava molta pudor, les teulades tenien humitats, les façanes estaven mal fetes... Tot això agreujat pel fet de ser a més d'un quilòmetre del nucli urbà de Manresa.

Construcció del barri, 1966. Conte 1995.

2.3 El barri millora

L'any 1985 ADIGSA, agència de l'habitatge a Catalunya i un espai de servei al ciutadà on se centralitza tot el que ofereix el Govern en matèria d'habitatge, rep el traspàs del Xup. L'Agència representa una profunda reordenació de l'actual estructura administrativa vinculada a la gestió de les polítiques d'habitatge, que passa a assentar-se sobre dos pilars essencials: la Secretaria d'Habitatge i Millora Urbana, com a primer i immediat responsable públic d'aquestes polítiques; inserida en el Departament de Territori i Sostenibilitat, i l'Agència com a instrument eficient d'execució.

Gràcies al traspàs a ADIGSA, es comencen a fer grans remodelacions. Es decideix equipar el barri amb una guarderia i casal, arranjar les façanes, posar gas natural, antenes, porters automàtics, ascensors...

Barri del Xup a l'actualitat.

Vistes del barri el Xup rodejat de camps.

2.4 Satisfacció dels veïns i problemes al barri

Avui dia, els veïns del Xup estan contents amb el seu barri, tot i que consideren que encara falten moltes coses. No obstant, els habitants de la tercera edat, se senten molt satisfets amb tot el que s'ha anat fent; estan envoltats de camps en un ambient d'allò més saludable. També estan satisfets amb la seguretat ciutadana, cosa que contrasta amb la llegenda que envolta el Xup on, evidentment no manquen problemes d'adaptació juvenil i on la droga com a tot arreu, va fer i fa els seus estralls.

El Xup, és un barri sense activitat econòmica pròpia. No hi ha cap indústria, cap empresa de serveis públics, cap oficina de l'administració i tothom ha de sortir a treballar a fora. Quan es va estrenar el barri només hi havia el forn de pa, una carnisseria, una fruiteria i un supermercat. També els bars "Pelé" i la "Española". La farmàcia va trigar una mica més però actualment ja disposen d'una. Al Xup es poden trobar tots els productes bàsics, però també hi ha locals buits i els habitants no disposen de sucursals bancàries.

Viure al barri presenta avantatges als quals no és fàcil renunciar. El més destacat d'aquests avantatges, és que el preu dels habitatges, tant de lloguer com de compra, son assequibles, sobretot si es compara amb els preus de la resta de Manresa.

Al llarg de la seva construcció i degut a les seves mancances que no va ser resoltes fins l'any 1985 per ADIGSA, el Xup era un barri que no estava gaire ben vist per la resta de manresans, era i és encara ara, considerat un barri on vivia i viu la gent més humil de Manresa.

A l'actualitat, si la gent el va a veure, el Xup ja no és així, les seves condicions urbanístiques i higièniques han fet un salt qualitatiu i els equipaments són una realitat que no els diferencia gaire d'altres barris.

2.5 Construcció de l'escola i de la llar d'infants

L'escola fou la primera reivindicació atesa. Les primeres passes per fer-ne un recinte estable va fer-les l'Ajuntament, en reclamar la urgent construcció d'un grup escolar al Xup, (escola on durant els primers temps es feia primària, secundària i formació professional). L'escola nova es va construir entre els anys 1973 i 1974. El primer curs escolar va ser el de 1974-75. En aquella època hi havia molta mainada, per la qual cosa fins i tot et podies trobar amb problemes per aconseguir una plaça a l'escola. No tots els nens i les nenes del barri tenien assegurada l'admissió.

Malauradament a l'actualitat, l'escola no té tants nens inscrits com voldria. Molts dels alumnes que hi assisteixen, acostumen a ser de segona o tercera opció, és a dir que ells no han triat l'escola, sinó que se'ls hi ha posat, ja que sempre hi han places lliures.

A l'actualitat en aquesta escola, coexisteixen diferents cultures, hi ha un 80% d'immigració i alumnes amb greus problemes familiars.

Construcció de l'escola del XUP 1973.

L'any 1988, el llavors President de la Generalitat Jordi Pujol, fa una visita a l'escola. Allà té l'oportunitat d'escoltar algunes demandes de la gent: una d'elles és que volen una guarderia. Un any després el President Pujol torna per inaugurar la guarderia municipal "El Solet" que ocupa tres aules del col·legi públic. Amb un horari de 9 a 12 i de 15 a 17, acull la canalla que encara no està en edat escolar.

Pati de l'escola bressol "El Solet" Regió 7

3.MARC TEÒRIC

En primer lloc cal definir alguns dels termes bàsics que s'utilitzaran a continuació: multiculturalisme, interculturalitat, marginació, estigmatització.

Entendrem per **multiculturalisme** la situació que es produeix de fet quan diverses ètnies conviuen en un mateix territori (generalment una gran ciutat). Cal no confondre "multiculturalisme" amb "interculturalitat" que és el diàleg entre diverses cultures. Hom podria viure en societats multiculturals que no fossin interculturals. (Alcoberro¹)

A diferència de multiculturalisme la **interculturalitat**, no s'ha d'entendre només com el contacte entre dos objectes independents (dues cultures en contacte), sinó com un procés d'interacció en què aquests objectes es constitueixen, a la vegada que es comuniquen. Cap grup cultural està per sobre de l'altre, afavorint en tot moment la integració i la convivència entre les cultures. (Alcoberro¹)

El concepte de **marginació social** es pot definir, com un fenomen a través del qual es manté a persones i grups al marge de la vida social pel fet de posseir, unes característiques normatives diferents a la dels grups socials que defineixen la normalitat, característiques orgàniques o de comportament que no s'adeqüen a les normes i valors de la comunitat. S'emfatitza per tant, el paper exclouent de la societat en relació a tots aquells que queden fora de la normalitat (Bautista 1985).

Gonzalez Duro (1974), en canvi atribueix a l'individu la causa de la marginació en considerar que és aquest el qui se separa del grup per la seva conducta. Les persones

¹ <http://www.alcoberro.info/planes/antrop2.htm> data consulta 22/10/2012

que han transgredit les normes socials son considerades pels demés com persones diferents, se les classifica de marginats socials i se les presenta com algú intrínsecament diferents a la resta.

Independentment del motiu que origina la marginació, es considera marginal tot aquell que es trobi fora de la normalitat d'un grup. La marginació exigeix la referència a un grup concret, amb característiques socials que siguin essencials per la definició de persones marginades. Això genera una situació en la que la persona o grup es troba al marge, de la seves pròpies decisions i dels seus interessos. Argibay (2003)

Per tant, podem concloure que la marginalitat es refereix a pautes de comportament social, econòmic i cultural en un context determinat. Podem considerar-la com un conjunt de processos que; en les condicions materials, situen els individus o grups socials en situació d'inferioritat. Hi ha una limitació d'accés als recursos habituals que pot tenir la resta de la societat, acompanyats de racionalitzacions ideològiques que mantenen la compatibilitat amb l'estructura econòmica-social i el seu codi cultural dominant. Això comporta que la marginació es caracteritzi per una posició socioeconòmica dèbil, per segregació, discriminació i estigmatització.

S'entén per **estigmatització** el procés pel qual un grup influent, defineix allò que és normal i deixa fora d'aquesta definició algunes conductes concretes que, d'aquesta manera, són considerades com a desviades. L'estigmatització fomenta el rebuig social (Moreno²).

3.1 La interculturalitat en les polítiques públiques i escolars a Catalunya

La interculturalitat ha esdevingut un dels discursos socials més estesos i difosos en el tombant del mil·lenni. La qüestió de la diversitat cultural ha ocupat d'una manera creixent l'atenció del pensament filosòfic i antropològic d'Occident i la ciència social en general s'ha vist interpel·lada sovint sobre quines són les condicions socials en què apareix la diferència cultural i com es gestiona aquesta políticament.

Durant molts anys el nombre d'immigrants ha anat augmentant, la qual cosa ha fet que el nombre d'alumnes immigrants a les aules també s'hagi incrementat. A Espanya la població immigrant es va triplicar entre l'any 2000 i 2003 passant de ser 920.000

² <http://www.radioecca.net/cursos/mediadoreinsercionlaboral/demo/doc01.pdf> data consulta 16/05/2012

persones a més de 2.600.000. La xifra de població escolar a Catalunya a l'any 2003/04, era del 5,7% respecte l'alumnat total. (CIDE 2008, Centre d'investigació i documentació).

L'any 2010, s'estima que resideixen a Catalunya una xifra d'1,55 milions d'habitants en edat escolar, infants, nens i joves entre els 0 i 20 anys. Aquest grup poblacional correspon tant a les edats en què es cursen els ensenyaments obligatoris (de 6 a 15 anys) com a les edats dels ensenyaments preescolars (de 0 a 5 anys) i post obligatoris no universitaris (de 16 a 20 anys). Si es comptabilitza només la població entre els 3 i els 17 anys, que presenta taxes d'escolaritat globals superiors al 95%, el total és d'1,08 milions d'habitants. En classificar la població d'acord amb les edats de cursar les diferents etapes educatives, el grup més nombrós correspon als nens i nenes que tenen entre 6 i 11 anys (438.809), que representen el 28% de la població en edat escolar. La població entre 12 i 15 anys (263.046) representa el 17% del total; el grup de 0 a 2 anys (260.811), també el 17%, mentre que el nombre estimat de nens de 3 a 5 anys és de (247.381), és a dir, el 16%. Els grups menys nombrosos són els joves de 18 a 20 anys (208.533), que representen el 13%, i els de 16 i 17 anys (132.963), que representen el 9% de la població de 0 a 20 anys. (CIDE 2008, Centre d'investigació i documentació).

La distribució geogràfica dels immigrants no és uniforme, es concentra més aviat a les ciutats, per tant, la proporció relativa d'alumnes immigrants en àrees urbanes amb poblacions per sobre de 100000 habitants, és més alta que la d'alumnes nadius en la majoria de països. (Garreta 2003:23)

En la gestió de les escoles tant de primària com de secundària, s'ha de tenir present aquest flux de nous nadius i no veure la diversitat com un obstacle sinó com un enriquiment. Per assolir aquest objectiu s'està realitzant tot una sèrie de mesures per atendre l'alumnat immigrant a les seves famílies i facilitar la feina del personal docent.

A Espanya, el grup més nombrós arribat l'any 2003-04 provenia majoritàriament d'Amèrica del Sud, seguits dels procedents d'Àfrica i després d'alumnes procedents de la resta d'Europa, països que s'han integrat a la Unió Europea el maig de 2004.

Hi ha més alumnes immigrants matriculats de primària que no pas a secundària i la gran majoria estan inscrits en centres escolars públics. Per tant de 389.726 alumnes

314.014 (80,57%), estan en centres públics i només 75.712 (19.43%) en centres privats. (CIDE 2008, Centre d'investigació i documentació).

Catalunya és una de les comunitats autònomes amb el major nombre d'alumnes estrangers a primària i a ESO amb un total de 53.027. Les comunitats autònomes elaboren polítiques educatives pròpies per fer front a la incorporació d'alumnes immigrants, ja que es considera que l'educació intercultural facilita la igualtat d'oportunitats, creant d'aquesta manera programes d'educació compensatòria.

El Departament d'Ensenyament considera important que els centres desenvolupin programes específics per ajudar els nous. A Catalunya es fan els plans de caràcter autonòmic, destinats a l'acollida i la integració de l'alumnat, en el que se subministren orientacions als centres, programes d'acollida. En haver-hi més alumnes immigrants, hi ha més professionals destinats a facilitar específicament l'acollida de l'alumnat.

3. 2 Catalunya. L'enfocament multicultural de l'educació

Segons Garreta (2003), l'educació intercultural implica un model educatiu que potencii la cultura del diàleg i de la convivència, ajudant a desenvolupar el sentiment d'igualtat com condició prèvia pel coneixement i el respecte de les diferències culturals, en el marc de la nostra realitat escolar.

El sistema educatiu té com objectiu fonamental que tots els alumnes aconseguixin una sòlida competència cultural, és a dir, que desenvolupin actituds i aptituds per viure en una societat multicultural i multilingüe com la nostra.

Els grans objectius de l'educació intercultural en els centres son tres:

- a) Desenvolupar la consciència d'igualtat.
- b) Conèixer i respectar las diverses cultures.
- c) Potenciar la cultura de la igualtat i la convivència.

Aquests objectius no han d'implicar la multiplicació de continguts i activitats, sinó que han d'inserir-se en el marc curricular del centre. De totes maneres, l'educació intercultural no ha de plantejar-se com una qüestió que només afecta a aquells centres amb alumnat de diferent procedència cultural, sinó que es tracta d'un element fonamental del currículum de tot l'alumnat. Només si aconseguim treballar per

aconseguir un model de societat oberta, respectuosa amb els drets de les minories i més democràtica, aconseguirem assentar las bases de la cohesió social. Això és el que el sistema educatiu vol fer, però per altra banda, els estudis mostren que la realitat és ben diferent.

3. 3 Procurant igualtats socials

“La pedagogia puede definirse como una técnica para transformar a nuevos individuos en miembro de una determinada sociedad, a través de la interiorización de las pautas de la cultura específica” (Juliano 2007:141)

Segons Juliano, l'escola primària legitima una cultura, fent creure que les altres son inferiors. A Europa es controla l'arribada o permanència d'immigrants del tercer món, amb la prioritat de conservar els llocs de treball per a la població autòctona. Es crea d'aquesta manera una discriminació legal contra certs grups humans, en un moment en el què, com a mínim teòricament, s'ha eliminat la discriminació racial i de gènere.

L'escola hauria de:

- a) Procurar igualar les oportunitats socials dels nens, augmentant la competència d'aquests nens en la cultura dominant.
- b) Centrar l'interès en fer conèixer i valorar les diferències culturals, com a manera de contrarestar la discriminació.
- c) Proposar-se com a objectiu institucional defensar i desenvolupar el pluralisme cultural de la societat.

És difícil però, que l'escola opti per aquest última proposta, ja que implicaria un canvi radical en la concepció del món, que considera la diferencia cultural com un bé en si mateix. (Juliano 2007:146)

3. 4 Mesures organitzatives i curriculars

L'atenció a l'alumnat immigrant en el sistema educatiu d' Espanya té com a objectiu donar una resposta global i coherent des dels centres educatius a la problemàtica de la normalització de la llengua catalana, l'educació intercultural i la cohesió social. Aquest pla esta dissenyat per donar resposta a les necessitats dels centres i te com a destinataris tots els alumnes escolaritzats, independentment del seu origen. Per raons obvies, el pla disposa d'unes estratègies específiques per donar resposta a l'alumnat

procedent de la immigració, però no como un fet diferencial, sinó en el marc mes ampli de l'atenció a la diversitat i amb la finalitat d'aconseguir la cohesió social i la igualtat d'oportunitats per a tots els alumnes. (Aguado 1999:63)

3. 5 Pla d'acollida i integració

Segons Aguado (1999:63), des de la perspectiva plantejada en el paràgraf anterior, el centre educatiu del Xup i tots aquells amb un nivell d'immigració elevat i tots els professionals que hi treballen han de assumir, com una de les seves primeres responsabilitats, l'establiment d'un pla d'acollida i integració per tot l'alumnat.

En aquest pla del centre docent, es donen directrius i orientacions molt específiques per a l'acollida de l'alumnat estranger.

La primera actuació dels centres comença amb l'entrevista que els directors/es tenen amb les famílies immigrants, que tenen fills en edat d'escolarització. El que es fa, és acollir la família i contextualitzar la funció de l'escola. Aquesta tasca correspon al director/a o a un membre de l'equip directiu i es porta a terme a través d'una entrevista amb les famílies novingudes. Amb l'objectiu de garantir la comunicació en el moment de l'arribada de l'alumne, els centres poden demanar la presència d'un traductor/intèrpret per facilitar la comunicació amb les famílies, si aquestes no entenen les llengües oficials. (Aguado 1999, Garreta 2003)

Per tant, el pla d'acollida i d' integració, és el conjunt sistemàtic d'actuacions, que el centre portara a terme, per atendre la incorporació de tot l'alumnat. Aquestes actuacions s'han de derivar del seu projecte educatiu, així com del projecte lingüístic en allò referent a les actuacions lligades a l'ensenyament i ús de la llengua catalana i concretar-se en els documents de gestió.

El pla d'acollida i integració ha de contemplar:

- a)Un protocol d'actuació per tot l'alumnat de nou ingrés en el centre.
- b)Les mesures específiques per atendre les necessitats comunicatives dels alumnes.
- c)Les estratègies organitzatives i metodològiques per l'atenció a la diversitat.
- d)El foment entre tot l'alumnat del coneixement i respecte a la diversitat cultural i lingüística.

- e) Fomentar entre tot l'alumnat de pautes d'ús lingüístic favorables a la llengua catalana.
- f) La sensibilització de tota la comunitat escolar per l'educació intercultural.
- g) Les estratègies per potenciar la participació de totes les famílies en la vida del centre.
- h) Mesures per garantir la igualtat d'oportunitats.

3. 6 Atenció a la diversitat lingüística i cultural

En el curs escolar 2004/05 la Generalitat de Catalunya va posar en marxa l'aula d'acollida com a recurs central sobre el que s'estructura el procés d'acollida de l'alumnat procedent de la immigració. Aquesta aula, és un marc de referència i un entorn de treball en el centre educatiu que facilita l'atenció immediata l'alumnat procedent de la immigració i que ajuda al professorat davant els nous reptes educatius. Aquesta estructura organitzativa permet tenir previstes tot un seguit de mesures curriculars i metodològiques, materials, curriculars, etc., que garanteixen l'aprenentatge intensiu de la llengua i la progressiva incorporació de l'alumnat a l'aula ordinària.

A l'educació secundària, es pot tractar d'un espai físic, però en general, es pot considerar l'aula d'acollida com el conjunt d'estratègies del centre en relació a:

- a) El nomenament d'un tutor/a d'acollida, preferentment amb destí definitiu en el centre.
- b) La gestió del temps curricular de l'alumnat, tenint una dedicació màxima de 12 hores per l'aprenentatge intensiu de la llengua. És important garantir que no s'interfereixi amb aquelles matèries que faciliten el procés de socialització de l'alumne.
- c) La creació d'un fons documental que recopili els materials didàctics adequats i les propostes metodològiques que optimitzin el seu ús.
- d) Les pautes pel professorat de les diverses àrees que permetin reforçar el procés d'enriquiment lingüístic i cultural: estructures lingüístiques, vocabulari bàsic, competència comunicativa, coneixement de l'entorn, etc.
- e) L'avaluació inicial per permetre el disseny de programacions adaptades.
- f) L'atenció a l'alumnat immigrant en el sistema educatiu a Espanya.
- g) El seguiment de l'alumnat i l'acció tutorial que garantitzi la coordinació amb l'equip docent i la incorporació progressiva de l'alumne a l'aula i l'avaluació ordinària.
- h) La comunicació amb la família per establir llaços de col·laboració.
- i) La coordinació amb els serveis exteriors del centre.

- j) La coordinació de tots els docents implicats.
- k) El tutor d'acollida ha de ser per l'alumne el seu referent més clar.

El seu objectiu és proporcionar a aquest alumnat un coneixement suficient de la llengua catalana i del sistema educatiu perquè es pugui integrar plenament amb facilitat a la vida escolar.

La programació inclou tant l'aprenentatge de la llengua catalana com la introducció als aprenentatges de la lògica matemàtica i el coneixement del medi social i natural, a la vegada que s'eduquen els hàbits escolars. (CIDE 2008³)

3. 7 La segregació escolar a Catalunya

La segregació escolar no és un fenomen exclusivament relacionat amb el fet migratori. De fet, aquesta ja era present abans de les onades migratòries més recents i es continua reproduint en municipis amb percentatges relativament baixos de població immigrant, com passa en determinats barris benestants i en d'altres caracteritzats per importants bosses d'exclusió social, com seria l'escola del Xup.

No obstant això, tot i deixar clar que no tot l'alumnat d'origen immigrant present al nostre sistema educatiu és un alumnat en condicions de risc educatiu o social, és conegut que des del principi d'aquesta dècada la creixent arribada de població immigrada i la seva tendència a la concentració espacial i escolar han intensificat els processos de desigualtat educativa i de segregació escolar. En certa manera, les dinàmiques de segmentació i distincions socials, associades a condicionants de caràcter socioeconòmic i cultural, s'evidencien amb força davant del fet migratori. (Síndic de Greuges 2008)

Els centres amb molta immigració o bé amb problemes familiars importants son considerats de segona categoria, com seria el cas del Xup. (Rojo 2007)

Segons Rojo, a la dècada dels 70, es va voler incorporar l'educació a la gent més desfavorida, gent amb un nivell soci-econòmic més baix, molts d'ells immigrants. Aquest autor explica, com eren etiquetats aquests alumnes en funció de la seva

³ La atención al alumnado inmigrante en el sistema educativo en España, Ministerio de educación y ciencia

procedència: es considerava que els marroquins eren mals alumnes, els xinesos “estrany” i els provinents de l'Europa de l'est molt intel·ligents.

Aquí es veu un procés d'etnizació, en el que es considera decisiu l'origen familiar per sobre de la classe social. Cal no oblidar que la etnizació⁴ redueix i simplifica l'experiència i la identitat d'aquests alumnes que és múltiple. (Rojo 2007:67).

En un estudi realitzat a Granada (Martín 2007), es va poder observar que, separaven els alumnes a les classes per rendiment o bé, per preferències en diferents assignatures. Això va fer que l'autora es plantejés diverses preguntes, com per exemple; si existia alguna relació entre les formes i criteris d'avaluació del professorat i l'origen nacional de l'alumnat, si hi tenia res a veure el procediment d'agrupació escolar per rendiment acadèmic, que generalment condueix al fracàs o abandonament escolar o bé, la concentració d'estudiants no autòctons a l'aula.

A l'IES de Granada, hi havia dues classe A i B: el B, amb més immigració, anava més malament en llengua i en matemàtiques. Així doncs, la pregunta que es planteja és: ¿perquè es van posar junts en una mateixa classe els alumnes que anaven malament? ¿No hauria estat més fàcil barrejar-los?

Segons l'autora (Martin 2007), allò que va fer l'escola va ser agrupar-los en funció del seu rendiment.

Per exemple, per aprendre matemàtiques, és necessari seguir una rutina com ara saber les taules de multiplicar, les escoles funcionen així, s'ha d'establir una sèrie de rutines i un cop establertes, el mestre no les ha de tornar a repetir, però si cada cop que ve un mestre o alumne nou, això s'ha de començar a fer, la pèrdua de temps és molt elevada.

Quan hi ha un nombre molt elevat d'immigració a una escola, normalment hi ha enfrontaments entre alumnes i mestres. Pel que sembla doncs a vegades els mestres, en comptes de facilitar les coses, involuntàriament les posen més difícils. Hi hauria d'haver una manera de poder ajudar als alumnes amb més dificultats. No tots els

⁴ Per etnizació s'entén, el procés a través del qual una o varies poblacions son imaginades com a una comunitat ètnica.

Ètnia: es refereix a un grup humà que s'identifica a sí mateix com. un “nosaltres”. Forma pròpia d'un grup que expressa valors culturals i manifesta una determinada actitud davant la vida. En un sentit més general ètnia s'ha identificat amb “raça”, que és un terme més biològic, estrictament parlant. (Ramon Alcoberro <http://alcoberro.info/planes/antrop2.htm>)

alumnes són iguals, molts requereixen al·licients, que els motivin i incentivin a estar bé a escola, ja que molts d'ells tenen problemes amb la llengua o bé problemes familiars. (CIDE 2008 ⁵)

3. 8 Origen sociocultural i concentració escolar. La problemàtica socioeducativa de la concentració d'alumnat d'origen estranger

En els darrers cursos acadèmics, hem assistit a una explosió informativa en tots els mitjans de comunicació al voltant del fenomen de la concentració de fills i filles d'immigrants estrangers i de minories ètnica-culturals en determinats centres educatius. En tots els casos l'atenció mediàtica s'ha centrat en informacions relatives a col·lectius concrets i a centres educatius i territoris urbans particulars; és a dir, dels immigrants provinents de països pobres i de les zones amb major nombre de població d'aquests grups.

El fet que els alumnes immigrants es concentrin en determinades zones, és degut a una prioritització de l'accés a l'escola pública, segons la zona de residència familiar, dret a l'abast de tota la ciutadania. O també pot ser degut, que no quedin places lliures en determinades escoles, perquè el curs escolar ha començat quan arriba el nou alumne. Aleshores l'oficina del departament d'ensenyament de l'ajuntament, escolaritza als alumnes a escoles on hi quedin places lliures, com ara el Xup .

Aquest fenomen s'ha interpretat negativament com l'origen de la formació de guetos escolars per les conseqüents estratègies de "fuga" de la població autòctona majoritària a altres zones i centres, com expressió de la seva percepció de pèrdua de prestigi, de nivell acadèmic o altres raons semblants. Algunes poblacions de la Catalunya central –primer va ser Vic i Manlleu, les han seguit Mataró, Banyoles, Manresa i altres- van prendre la iniciativa en aquest sentit, mitjançant l'establiment de quotes d'alumnes estrangers per centre i planificant la seva redistribució territorial. El seu objectiu era evitar aquesta retracció, millorar la integració socioeducativa entre immigració i autoctonia, i promoure la millora o la "normalització" de l'entorn educatiu i de les oportunitats educatives per als fills i filles d'immigrants en el seu contacte amb la població autòctona. (Morral 2007 ⁶)

⁵ La atención al alumnado inmigrante en el sistema educativo en España, Ministerio de educación y ciencia

⁶ http://www.aulaintercultural.org/breve.php3?id_breve=970 Data de consulta 6/11/11

Malauradament, les avaluacions d'aquests processos, s'han centrat en valorar l'èxit del procediment i el pas d'una situació de concentració a una de desconcentració. És a dir, tenim informació sobre la recomposició i l'esforç de coordinació i el treball realitzat. Però no fora realista, creure en els efectes de millora del projecte socioeducatiu en els infants afectats, que és, en definitiva, l'objectiu a aconseguir. Per sort, encara no s'ha generalitzat la seva aplicació i s'estan fent sentir posicions molt contraposades al respecte.

A la ciutat de Barcelona el debat continua obert, com evidencien les consideracions i les orientacions del Consell Escolar Municipal, referint-se al fenomen de la concentració. Segons aquest, la situació de concentració immigrants/fuga autòctons, pot comportar que determinats centres públics, no reflecteixin en el seu alumnat la pluralitat de l'entorn i involuntàriament siguin centres que no afavoreixin, o en tot cas facin molt difícil, la integració sociocultural.

Així mateix, tot respectant les opcions dels col·lectius ètnics i culturals i els seus llocs de residència, s'han de prendre iniciatives per tal d'evitar concentracions massives, (malauradament no és així) en determinats centres escolars, no representatives de la població del seu entorn. L'escola pública ha de tenir capacitat d'atendre tot l'alumnat que arriba de fora de l'estat. (Síndic de greuges 2008)

Quan en determinades escoles hi ha concentracions massives d'alumnes immigrants, és normal que els mestres que hi treballen, o bé quan n'entren de nous en escoles de barris marginals, es trobin amb tot un seguit de problemes amb alumnes de cultures diferents a la seva i que no es troben en la mateixa situació social. Què passa amb aquestes relacions? Doncs que tant mestre com alumnes tenen dificultats a l'hora d'adquirir les habilitats necessàries per satisfer les seves obligacions educatives. (Velasco 1993:141)

Els mestres quan estan estudiant magisteri, no els ensenyen a treballar amb la pobresa en tots els sentits, com ara econòmica, cultural, social... Per tant, el que pot passar és que els mestres se sentin frustrats i se'ls generi estrès. Aquest podria ser un dels motius pels quals els mestres no volen o bé són reticents a anar a treballar a escoles on hi ha molta immigració.

3. 9 Construint consciències

El problema real que es troben a les escoles i especialment dins les aules, per molta teoria que hi hagi i per molts plans d'acollida que s'elaborin, segons Santamaría i González (1998), és que, dins del sistema escolar i desde una perspectiva crítica, la funció i la responsabilitat de l'acció pedagògica, davant la varietat sociocultural dels modes de vida, pot arribar a canviar molt segons els docents que treballin a les escoles. És a dir, la realitat a molts mestres els desborda, són problemes que amb altres escoles en què els índexs d'immigració son menys elevats, no s'hi trobarien, problemes com ara la pobresa, marginació, estigmatització... Aquest problemes son reals, per molts plans d'acollida i protocols d'ajuda que s'hagin d'aplicar.

Quan es parla d'interculturalitat s'acostuma a fer-ho en relació a l'escola, com si es preestablís una relació entre tots dos termes que, en realitat, no és tan evident, i com si, a més, se sobreentengués que la institució escolar es trobés en una posició de privilegi per actuar en defensa de l'anomenada interculturalitat. Aquesta queda reconvertida, doncs, en un problema educatiu.

L'escola a la qual s'autoassigna aquesta tasca d'establir noves normes pels alumnes nouvinguts no és tan fàcil d'aplicar i ni de bon tros s'aplica, com assenyala Santamaría i Gonzalez (1998) i com també queda reflectit en l'estudi de Martín (2007), esmentat anteriorment.

L'escola té com objectiu l' endoculturalització dels individus concrets que constitueixen una determinada societat, participant d'aquesta manera en la reproducció social i cultural de la mateixa. Això vol dir que en els escenaris escolars no només s'ensenya, en el sentit que s'instrueix, forma i acredita tot un seguit de coneixements, sabers, capacitats, valors, actituds... sinó que també es marca a tots els individus, unes determinades maneres de pensar, sentir, actuar i fins i tot de ser congruents amb les relacions que la conformen i amb la societat global-heterogènia i també desigual. L'educació escolar, més que instruir i formar, el que fa és conformar la consciència i la sensibilitat amb la que els individus viuen les seves vides i pensen els seus mons.

L'educació escolar no és en absolut neutral amb els grups socials, representa més un grup social, el dominant, que els altres. L'escola no mostra la realitat social tal i com és, la representa pedagògicament, l'escolaritza.

4. MARC METODOLÒGIC

El treball de recerca parteix d'un enfocament humanista, centrat en les persones i els seus actes. S'ha optat per metodologia qualitativa, que es considera la més adequada per aquest enfocament, tal i com descriuen Taylor i Bogdan l'any 1992, la metodologia qualitativa és inductiva, parteix de les dades i no al contrari.

La particularitat de l'estudi etnogràfic dels espais públics i socials és la seva naturalesa oberta i flexible. Al llarg del treball de camp, vaig intentar mantenir una actitud oberta i receptiva vers tot allò que estava observant.

Les dades per realitzar aquest treball les he obtingut mitjançant:

- 1) L'observació.
- 2) Entrevistes.

4.1 L'observació.

La millor manera d'abordar el treball, és a través del treball de camp, de l'observació; Observar és, mirar i reflexionar sobre el que veiem, serveix per descobrir allò que estem mirant, d'obtenir-ne un coneixement - què està passant, què significa això, per què passa d'aquesta manera. Per això, l'observació va molt lligada a la descripció, que és la nostra primera manera d'intentar explicar què és i com és allò que observem.

L'observació és una tècnica d'investigació, que es diferencia de l'experimentació en el fet que no hi ha intervenció per part del subjecte investigador, per a controlar les condicions del fenomen ⁷

Les notes de camp, la gran majoria les vaig prendre, *in situ*, tot i que més endavant, amb calma quan era fora del recinte escolar, vaig anotar allò que era necessari i que no havia pogut apuntar, ja que a vegades no és possible prendre notes quan s'esta realitzant l'observació, ja sigui perquè no ens deixen fer-ho o bé perquè no és el moment. Per tant, feia anotacions agafades al vol, i després ho anotava amb més detall.

⁷ http://cv.uoc.edu/modul/UW05_04153_00801/index.html data de consulta 30/05/2012

“Fins i tot allò al que no donem importància ens podrà ser de valor més tard”. (Velasco i Díaz de la Rada 1997:23)

Cada dia que vaig anar a l'escola a fer l'observació, vaig procurar que es reflectissin dos espais diferents, com ara per exemple classe i hora del pati, o bé administració i llar d'infants. D'aquesta manera, cada dia, observava dos espais diferents. Les sessions d'observació foren completades a posteriori.

4.1.1 Calendari d'observacions

Els dies que vaig poder ser a l'escola no van ser gaires, mai van sobrepassar les 4 hores seguides, també em vaig trobar que per part de la direcció de l'escola van restringir-me el temps d'estada, ja que em va dir que distreia als alumnes, cosa que vaig entendre perfectament.

Vaig anar-hi el dilluns 13 de febrer, dimarts 14 de febrer i dimecres 15 de febrer i el dia 22 dimecres de febrer vaig tornar-hi, (ja que el dia 21 a Manresa era la festa de la llum i la gran majoria d'escoles van agafar-se pont el dia 20).

Els horaris de visita foren els següents:

Dia 13 de febrer:

- Hora d'arribada a l'escola 8:45h, em porten a la classe de segon de primària, m'estic allà fins l'hora del pati.
- 10:30h Hora del pati.

- 11h marxo de l'escola.

En tot moment no he estat prenent notes de camp, ja que en segons quines situacions m'ha estat impossible poder-ho redactar, quan me'n vaig i entro en el cotxe continuo escrivint el que he observat.

Dia 14 de febrer:

- Hora d'arribada a l'escola 8:45h.

- 8:50 el conserge obre les portes de l'escola i jo em quedo amb ell, observo sense poder anotar res en aquells moments ja que estic a peu dret i vull posar tots els sentits al que estic veient; les famílies i els alumnes. Quan marxen anoto el que he vist.

- 9:30 Pujo a les aules i em dirigeixo a sisè de primària, m'estic a l'aula fins les 10:30 hora del pati.

- 10:30 Marxo de l'escola.

Dia 15 de febrer:

- Hora arribada a l'escola 10:55 del matí vaig a visitar la llar d'infants el Solet

- 11:45 vaig a l'edifici d'administració de l'escola.

- 12:30 Marxo de l'escola.

M'assec al cotxe i anoto tot el que he vist.

Dia 22 de febrer:

- 9h del matí comencen les entrevistes als pares, quan ells han deixat els nens a l'escola.

Faig les entrevistes a la sala de mestres, que la directora molt amablement ens ha cedit, porto els guions fets de les entrevistes tot de papers i bolígraf i una gravadora.

- 12h s'acaben les entrevistes marxo de l'escola, per tornar a la tarda.

- 17h Bar del Xup, esperant a les mestres per poder entrevistar-les.

Quan vaig observar i els vaig fer les entrevistes, em vaig sentir integrada dins l'escola i dins del barri, vaig compartir el seu dia a dia i vaig anotar tot allò que podia veure o creure que em serviria.

4.2 Mestres entrevistades

Les entrevistes a les mestres les vaig fer de forma conjunta, un cop elles van acabar les classes. Les vaig realitzar en un bar situat al barri del Xup, la durada d'aquestes van ser de tres hores aproximadament, van començar a les 17h.

Vaig entrevistar a les següents mestres, ja que totes elles, tenen un càrrec important dins de l'escola.

Lídia C: És una mestra que fa de Cap d'estudis i és molt jove. Té 27 anys i assignada la plaça al Xup. Des que va acabar els estudis ja es va posar a treballar a aquesta escola, al cap d'un any tenia les oposicions aprovades i des d'aleshores no se n'ha mogut.

Núria S: Porta 13 anys a l'escola, té la plaça assignada al Xup.

Alba B: Directora del centre, porta 8 anys com a directora del centre.

Rosa B: Directora llar d'infants "El Solet", 20 anys treballant-hi.

Vaig elaborar un guió d'entrevista que es pot consultar a l'annex del treball.

4.3 Entrevistes als pares.

Vaig entrevistar a 4 persones de famílies diferents i de diferents llocs d'origen, les vaig fer conjuntament, tothom i participava, i van durar de les 9:05 aproximadament fins les 12h del migdia.

Els pares entrevistats van ser:

La mare de la família G., Esperanza, d'ètnia gitana.

Família S. pares colombians va venir-hi el pare del Santos.

La mare de la Sandra nena que fa segon i que viu al barri, la mare és exdrogadicta.

La mare de la Salut nena que viu a Manresa i els pares son catalans a l'igual que la mare de la Sandra.

Primer de tot, els vaig explicar de que anava l'entrevista. Vam quedar en el dia lloc per fer l'entrevista, el dia 22 de febrer un cop haguessin deixat els nens a escola, nosaltres ens reuniríem a la sala de mestres.

Quan vam començar, els vaig explicar el motiu i l'objectiu de l'entrevista i vaig intentar mostrar interès en tot moment. Els vaig comentar si els podia gravar i ells em van dir que no, portava el guió elaborat de l'entrevista i molts fulls en blanc per anotar els resultats, tot i que a vegades amb la rapidesa que parlaven era complicat, quan vaig tenir un moment sola, vaig anar anotant la resta de les seves explicacions.

Al llarg de l'entrevista vaig intentar respectar els silencis dels entrevistats, sobretot al principi que tots estàvem una mica cohibits, després la cosa ja es va anar animant.

Vaig intentar retenir tot el que deien, com per exemple, repetint les seves últimes frases, fent resums dels seus comentaris...Ecoltava activament, això a vegades feia però que no ho pogués anotar tot.

Un cop feta l'entrevista, vaig recapitular tot el que havien dit, en que havien coincidit i en que no, per poder fer un breu resum de l'entrevista i de les dades recollides (sense fer judicis de valor).

Vaig elaborar un guió d'entrevista que es pot consultar a l'annex del treball.

5. LA MEVA ESTADA A L'ESCOLA.

Al CEIP Pare Ignasi Puig, els alumnes estan acostumats a compartir classes, jocs i amistats amb persones de cultures i ètnies molt diferents però, què passa quan es barregen dins les aules gent que ve de fora i gent d'aquí? Recordem que a l'escola del Xup hi ha un 80% d'immigració, és una escola multicultural on conviuen alumnes de diferents orígens.

A vegades, en escoles amb molta immigració podem trobar que no es facilita el manteniment de la diversitat, ni tampoc l'establiment de les relacions intergrupals, és a dir preval una ideologia marginadora. Això fa que, a vegades, determinades escoles hagin de fer programes d'educació compensatòria. Són programes dirigits a estudiants d'origen immigrant o bé amb problemes importants, amb qui s'ha demostrat que el sistema educacional establert no funciona. Per això, s'ha hagut d'aplicar aquests programes en determinades escoles, especialment en barris marginals (no és el cas de l'escola del Xup) perquè els alumnes seguissin i s'hi sentissin integrats a nivell fins i tot familiar.

Pel que vaig poder observar quan hi treballava i quan vaig anar per fer el treball, el Xup no és una escola com les altres, (no és com l'escola que van les meves filles), les mestres han de lluitar cada dia per ajudar a aquests nens amb els estudis, per algunes, els és complicat veure a alguns alumnes tristos per motius familiars, no és fàcil acceptar-ho.

Vaig poder parlar amb la direcció de l'escola i em va dir que no es descartava fer programes d'educació a la llarga, però que de moment això encara no es plantejava.

A l'escola del Xup hi ha una aula on la mestra d'educació especial, al llarg de la setmana ajuda a aquells alumnes amb més dificultats. Es tracta d'una classe amb un nombre molt reduït d'alumnes, normalment uns 5 o 6 nens, que alternen els dies d'assistència a aquesta aula. Està integrada per nens immigrants i nens del barri, en funció dels problemes que puguin tenir, ja sigui de logopèdia o psicològics, per tal de poder-los ajudar millor.

A més d'aquesta aula d'educació especial, el CEIP del Xup disposa també d'una aula d'acollida, per no crear diferències entre uns nens i uns altres. Molts nens que arriben de fora del país tenen certa edat però com és normal, no saben res de la nostra llengua. Aleshores, l'aula d'acollida els facilita el camí, tenint-los allà uns dies, per ensenyar-los una mica l'idioma i el funcionament de l'escola.

5.1 Els dies que vaig anar a l'escola.

Vaig anar a l'escola el dia 13 de febrer, a les 8: 45h. L'edifici és molt vell i de construcció antiga com la resta d'habitatges del barri. No s'ha fet pràcticament cap obra de millora o de manteniment, llevat de petites intervencions, com ara canviar tots els vàters de l'escola, ara fa dos anys.

Escola del Xup, porta principal.

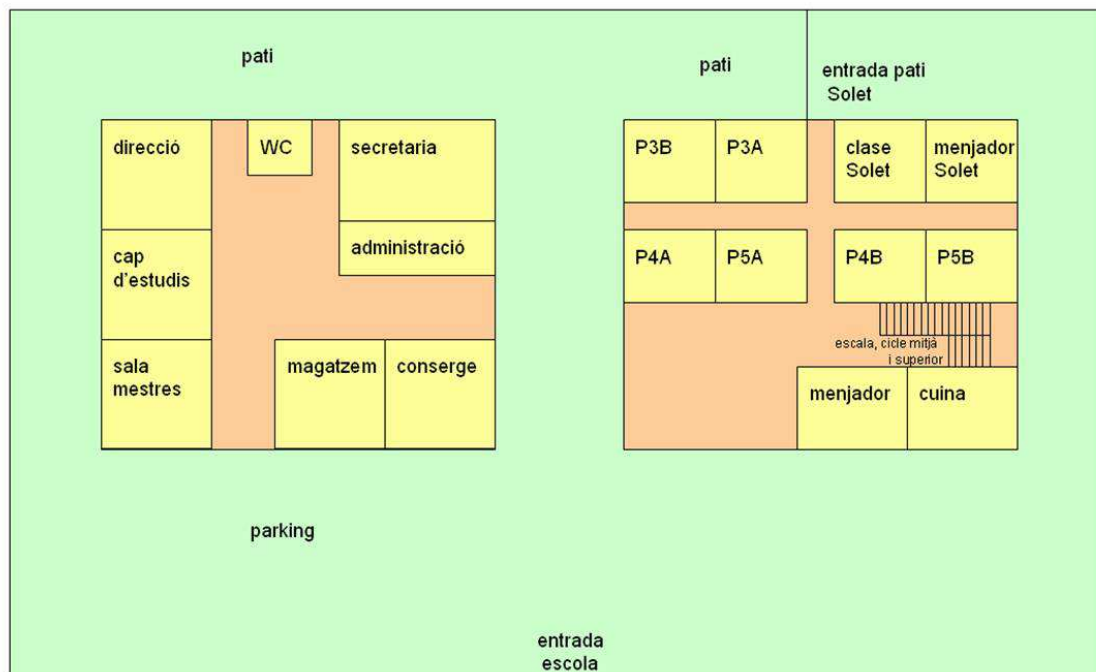
El curs passat van haver de canviar teulades ja que eren plenes d'amiant, i el sostre del gimnàs que queia a trossos. Degut a aquesta retirada de l'amiant els alumnes van haver de començar les classes un dies més tard, ja que els membres de l'AMPA no

Consultora: Elena Espeitx Bernat

volien que els seus fills anessin a l'escola respirant amiant, mineral nociu per la salut. Per altra banda però, encara no tenen on fer la gimnàstica, ja que el sostre del gimnàs encara no esta acabat del tot. Porta tot un curs escolar tancat. Des de l'AMPA es va considerar que no reunia les condicions necessàries per a desenvolupar les activitats sense risc per als nens: al sostre hi havia reixes per a protegir dels trossos que poguessin caure, i a més a més la teulada esta farcida d'aminat. (Regió 7⁸)

Primer dia a l'escola

Quan vaig arribar, l'escola estava tancada amb la reixa que separa l'exterior de l'interior de l'escola i el seu pati. Vaig trucar per poder entrar i en Joan, el conserge actual, em va obrir. L'Alba, la directora, ja havia arribat. Vaig esperar-me a la zona d'administració, un edifici separat d'on es donen les classes. Aquest edifici consta de la recepció, sala de mestres, sala del conserge, (on hi té totes les eines), despatx de direcció, secretaria i despatx del cap d'estudis. L'altre edifici consta de dues plantes és on hi ha totes les aules com es pot veure en el plànol.

Plànol escola Xup.

⁸ <http://www.regio7.cat/manresa/2010/09/03/lescola-del-xup-comencara-curs-amiat-no-tindra-gimnas-acabat/101089.html> Data de consulta 03/09/2010.

L'escola bressol del Solet ocupa dues classes, està a la planta inferior i disposa de pati propi: una aula la fan servir de classe i l'altra de menjador on dinen els més petits per després fer la migdiada. La cuina de l'escola i el menjador també es troba a la planta inferior, així com també les aules de pàrvuls. A partir de primer els alumnes ja es desplacen a la planta superior de l'edifici.

El primer dia no vaig tenir temps d'anar amb en Joan, el conserge, ja que l'Alba, la directora, m'estava explicant a quines classes havia d'anar per tal de molestar el mínim possible el dia a dia dels alumnes. M'hauria agradat poder anar amb el Joan a obrir les portes de l'escola per tenir la oportunitat de veure tots els nens entrar a l'escola, i també a les seves famílies. Afortunadament, l'endemà ho vaig poder fer.

A l'escola tant hi van nens del barri, com de Manresa que arriben en autobusos; cal dir que el transport escolar és completament gratuït.

Després de saludar a la directora i a les mestres em va indicar a quina classe aniria. A les 9h del matí vaig anar a l'altre edifici, el de les classes. Vaig pujar les escales, tots els alumnes eren dins l'escola i vaig anar a la classe amb la Lúdia C. (cap d'estudis), a segon de primària. Vaig estar dins de l'aula asseguda al final de la classe, escoltant i observant què feien els nens, fins a les 10: 30h, hora del pati. Formen part de la classe 19 alumnes, dels quals 10 són d'origen marroquí, 3 provenen de països de l'est i només 6 són del barri i de Manresa.

Abans d'entrar a la classe, li vaig preguntar a la Lúdia, la mestra, si tenien els alumnes classificats segons els seus orígens, per exemple els xinesos classificats com a bons estudiants, els marroquins com a mals estudiants... ja que com s'ha comentat en el marc teòric, aquesta mena d'estereotips són freqüents. Ella em va mirar amb cara estranyada i em va contestar amb un no rotund, allà tots els nens eren iguals i mai no havia apreciat diferències en l'estudi per ser d'una ètnia o d'una altra. Segons la seva experiència, senzillament hi havia nens més estudiosos o aplicats que d'altres, com ha passat tota la vida.

Quan vaig entrar dins l'aula, vaig saludar a tots els nens, que van somriure de manera tímida. La Lúdia va presentar-me i els va explicar que havia anat allà a fer un treball ja que estava estudiant i volia mirar com era l'escola i que aquell dia estaria a la classe

Consultora: Elena Espeitx Bernat

amb ells fins l'hora del pati. També els va dir que m'asseuria darrera de tot i que fessin com si jo no hi fos.

Em vaig asseure en un pupitre força petit, tots es van girar i van riure al veure'm allà asseguda, tan baixeta; després alguns van xiuxiuejar alguna cosa entre ells mentre reien, jo també vaig riure fent cara de circumstàncies.

La classe va anar transcorrent i tots estaven molt atents al que la mestra, la Lídia deia. La classe era força interactiva, cosa que obligava a la Lídia a fer algun crit de tant en tant, perquè pareessin atenció i no s'esveressin massa.

La veritat és que a la classe no es veia cap mena de diferència entre els alumnes i tots es relacionaven els uns amb els altres. La classe va passar sense cap mena d'incident ni res a remarcar i quan va sonar el timbre, com és molt lògic, tots van sortir disparats cap al pati, amb les jaquetes i els entrepans corrents escales avall.

L'hora del pati va transcorre sense cap novetat. El pati té una pista de futbol i la gran majoria dels alumnes més grans jugaven a futbol. Mentrestant, els més petits jugaven amb la sorra del pati i uns altres jugaven a empaitar-se, alguns xerraven entre ells, especialment les nenes; els grups els formaven nens/es del barri del Xup, de Manresa, marroquins/nes, xinesos,... no hi havia diferència de classes, ni d'ètnies, senzillament eren amics jugant.

Em va cridar l'atenció quan l'Alba, la directora, va cridar a una nena marroquina, perquè anés cap a l'edifici d'administració i les vaig seguir. L'Alba em va dir que era una nena molt aplicada en els estudis i que l'havia cridat per demanar-li ajuda, perquè fes de traductora d'una família marroquina que demanava informació per a inscriure el seu fill el curs vinent per fer P3. Aquesta família no parlava ni entenia la nostra llengua, val a dir que el Departament d'Ensenyament disposa d'una traductora, tal i com he explicat anteriorment en el marc teòric, però evidentment aquesta persona no hi és sempre, només va a l'escola, quan hi ha alguna entrevista prèviament concertada amb els pares. Així doncs la nena va haver de fer de traductora entre la directora i la família. L'Alba em va dir que sort en tenien d'això, dels nens que eren marroquins i que evidentment entenien un idioma i l'altre.

Els nens arriben a P3 sense saber l'idioma, però al cap de poc temps, ja el saben parlar perfectament; el problema es produeix quan arriben a l'escola nens d'edats més

avançades. En aquests casos cal ajudar-los, a ells i a les seves famílies, tot i que a vegades aquestes no volen.

Seguint les instruccions de l'Alba, la directora, la nena els va explicar els papers que havien de portar per poder inscriure al seu fill a l'escola.

El timbre va sonar a les 11h perquè els nens tornessin a entrar a classe després del pati. Era l'hora de marxar i així ho vaig fer per tornar l'endemà a la mateixa hora.

Segon dia a l'escola

Vaig arribar el dia 14 de febrer a $\frac{3}{4}$ de 9 del matí. Vaig sortir amb en Joan, el conserge, per obrir la porta a les 8:50. A fora ja hi havia des de feia estona els nens del barri esperant, els autobusos encara no havien arribat. En Joan va obrir la porta i moltes famílies es van quedar sorpreses en veure'm. Algunes a les que coneixia els va costar reconèixer-me, però de seguida totes em van saludar efusivament. Òbviament feia molts anys que no passava per l'escola i moltes cares eren noves. Vaig poder quedar amb les famílies citades en l'apartat metodològic per poder fer les entrevistes. Molts d'ells no treballen i no em van posar cap mena de pega a realitzar l'entrevist. Però, com ja he indicat anteriorment, no em van deixar enregistrar-ne cap.

Vaig pujar a les aules a les 9: 30h aproximadament i vaig entrar a la classe de sisè. És l'últim curs dels alumnes de primària i la mestra, Núria S., la secretària de direcció, em va presentar als alumnes. Aquests, en comptes de ser tímids i fer els típics somriures, em van demanar què hi feia allà. Alguns recordaven que jo ja havia estat a l'escola. Els vaig explicar que estava a punt d'acabar la llicenciatura d'Humanitats i que aquesta era l'última assignatura que em quedava per acabar i que era el projecte de final de carrera.

Vaig asseure'm darrera de tot - per sort els pupitres eren més alts - i em vaig posar a escoltar. Aquesta classe no tenia res a veure amb la de l'altre dia. La mestra renyava a dos alumnes constantment ja que es portaven malament, no paraven de xerrar. Si se'ls cridava l'atenció contestaven amb males paraules, mentre alguns dels seus companys els reien les gràcies. Sempre eren els mateixos: el Juan, fill de l'Esperanza, i el Pablo, amic d'en Juan. Tots dos viuen al Xup. La mare del Pablo té una perruqueria a Manresa i la mare del Juan no treballa.

La Núria els va fer fora de la classe i els va dir que si no paraven de fer el “burro” es quedarien castigats amb en Joan. En Juan va respondre que ja li semblava bé anar amb en Joan a ajudar-lo.

Jo em vaig quedar sorpresa per la solució que havia donat la Núria. Després ella em va explicar que era la millor manera perquè els alumnes s’esbargissin, ja que el Juan era un nano a qui els estudis li costaven força i necessitava el seu temps; si s’esbargia, quan tornava a la classe estava molt més receptiu. En Juan té un greu problema de logopèdia: quan parla pràcticament no se l’entén i els seus pares no li donen cap mena d’importància, a banda, el seu vocabulari és extremadament limitat.

Va sonar el timbre del pati i tots van sortir disparats escales avall. Quan els nens eren fora de la classe, vaig demanar a la Núria si a l’escola separaven els nens per rendiment. Em va dir que sí, que malauradament ho havien hagut de fer així, ja que molts dels nens que es porten més malament fan que la classe no avanci, impedit que els que realment mostren interès no puguin avançar. De totes maneres però, a les dues classes hi ha nens que no es porten massa bé, i em diu “- És el que té el Xup, hi ha molts nens mals estudiants degut a desgràcies familiars importants” Quan ho diu no somriu gens i m’explica que hi ha nens maltractats pels pares, nens amb pares alcoholics, nens que viuen amb els avis ja que els pares estan a la presó, i ara amb el tema de la crisi et trobes que tres famílies de nens de la meva classe no tenen ni per menjar. És molt dur cada dia veure una realitat tan crua i més amb nens.

El cor se m’encongeix i amb un breu moviment de cap em despedeixo de la Núria i marxo a buscar el cotxe

Tercer dia

Vaig anar a l’escola a partir de les 10: 55h del matí, però aquest cop vaig anar a visitar la llar d’infants “El Solet”. Després de trucar a la porta, la Rosa B., la directora, em va saludar efusivament. “El Solet”, igual que l’escola, des de fa anys la llar d’infants, no s’omple mai: és la única llar d’infants de Manresa en aquesta situació. La Rosa explica que, no acaba de saber-ne massa els motius, ja que totes les famílies que han portat els nens allà n’han estat molt contents. Suposa que també hi té a veure l’horari limitat que té, de 9 a 12h, i el fet de no disposar d’autobus escolar. Tot i que els nens es poden quedar a dinar, però amb el tema de la crisi molts pares no s’ho poden permetre.

L'horari de la tarda és de les 15h fins les 16:30h. La llar només agafa nens de P2, és a dir que tinguin fets els 2 anys, els nens d'edats inferiors no s'hi poden apuntar. El número de places total és de 17 infants.

Aquest curs la Rosa té només 6 alumnes, mentre que a les altres llars d'infants de Manresa hi ha una llista d'espera llarguíssima. De fet uns 300 nens s'han quedat fora de les llars municipals i de la Generalitat a Manresa.

Només a l'entrar, vaig notar olor a nens petits. La Rosa els va dir als seus nens que saludessin i jo vaig fer el mateix, alguns van saludar, altres van riure i altres van continuar jugant, de seguida es van oblidar que hi era. La classe no era molt gran, hi havia 6 nens, estava tota decorada amb estels, mòbils penjants i taules i cadires de tamany molt petit. També hi havia la pica de l'aigua, i al costat del canviador unes escales de fusta que ajudaven els nens a accedir-hi. Al costat de la classe hi havia els lavabos, les parets estaven pintades amb dibuixos molt bonics de peixos, pops, estrelles de mar... la Rosa em va explicar que justament aquells dibuixos els havia fet els pares de la Salut (pares que he entrevistat i dels que parlaré més endavant). Al davant del lavabo hi ha la porta que dona al pati del Solet. La Rosa m'acompanya a veure l'altra classe, que és la que fan servir de menjador i dormitori. Aquest any em diu que no hi ha ni servei de menjador ja que cap nen es queda a dinar. A la Rosa se la veu trista i em comenta que esta amoïnada per la seva feina ja que després de 20 anys treballant, veu com la llar d'infants any rera any, ha anat perdent les inscripcions.

Després de concloure aquest treball, durant les vacances d'estiu 2012, vaig trobar-me a la Rosa B, la directora del Solet i em va dir que la llar d'infants quedava tancada, el curs següent ja no s'obriria. L'Ajuntament de Manresa, havia pres aquesta decisió degut a la manca de nens que hi havia. A canvi el proper curs s'obriria una nova llar d'infants a un polígon industrial de Manresa que és diu Bufalvent i la Rosa en serà la nova directora, actualment és una llar d'infants en construcció. Però que està previst que ofereixi unes 80 places per a infants de P0, P1 i P2.

Tornem a la classe i em quedo un quart d'hora observant què fan els infants que només juguen tota l'estona. En acabar li dono les gràcies a la Rosa i m'acomio d'ella i dels nens.

Consultora: Elena Espeitx Bernat

Vaig anar a l'edifici d'administració amb la Neus, l'administrativa, la meva intenció aquell dia a banda d'anar "El Solet", era estar-me a l'edifici d'administració. Mentre parlava amb la Neus, (ja la coneixia de quan vaig treballar-hi), sobre com estava allà, van trucar al timbre de la porta. El conserge va anar a obrir, era el pare de Mohamed un alumne musulmà que vivia al Xup i que actualment no tenia feina. Tenia una entrevista concertada amb la Núria, cap d'estudis i tutora de la classe d'aquest l'alumne. Era de sisè i no massa estudiós.

La Núria el va convidar a passar a la sala de mestres per tenir la reunió. Al cap d'una estona vam sentir que el pare cridava a la Núria; la Neus i jo ens vam mirar sorpreses, i vaig preguntar-li a la Neus si sentir els pares cridant era normal. Ella va comentar que allà es veia i passava de tot, i em va preguntar:- Que no te'n recordes de quan vas treballar aquí, que era un cau de bojos? Les dues ens vam posar a riure i jo vaig dir-li que tenia raó. Allà m'havia passat de tot. En una ocasió van venir unes mares marroquines, per intentar entendre el què em deien vaig estar-hi tres quarts d'hora i en una altra, una dona marroquina del barri que em venia a demanar una escala molt llarga que teníem dins del recinte escolar que era de l'associació de veïns.

De sobte, la porta de la sala de mestres es va obrir i va sortir el pare del Mohamed remugant. Un cop va haver marxat, la Núria ens va explicar que ella li havia dit que el seu fill no anava gens bé en els estudis i que o bé es posava les piles o no podria passar de curs. El pare com a resposta li va dir a ella que era una racista i que tenia mania al seu fill i a la seva família per ser marroquins i que, a més, ella era una dona i no li podia dir allò.

Quan vaig preguntar a la Núria si els enfrontaments amb els familiars eren habituals, em va contestar que malauradament molts cops era així. S'havia trobat des de famílies marroquines preocupades pels estudis dels fills i disposades a fer el què calgués; famílies que tant els hi fa si els seus fills son bons estudiant o no, no veuen el valor dels estudis i famílies que ataquen a la mínima, amb això vull dir que son famílies molt susceptibles, si el que se'ls diu els hi sembla correcte els semblarà bé, per altra banda si els que el se'ls diu, no els agrada aleshores la seva resposta pot arribar a ser fins i tot agressiva i no voldran entendre res de res.

De seguida es van fer les 12: 30 i va sonar el timbre, era el senyal que l'horari escolar del matí s'havia acabat.

Quart dia. Entrevista amb els pares

El dia 22 vaig fer les entrevistes als pares de manera conjunta a la sala de mestres que ens va cedir la directora del centre. Hi eren presents la mare de la família G, l'Esperanza, d'ètnia gitana; la família S, pares colombians, només va venir el pare; la mare de la Sandra, nena que fa segon i que viu al barri, la mare és exdrogadicta; la mare de la Salut, nena de P5, actualment viuen a Manresa tota la família.

Ens van asseure tots al voltant de la taula. Al principi, l'ambient era una mica tens i no sabíem massa què dir-nos. Vaig intentar tranquil·litzar-los dient que es tractaria d'una sèrie de preguntes força breus i que les seves respostes havien de ser el més sinceres possibles. Em van demanar que no enregistrés les entrevistes. Vaig tenir la sensació que el fet que els enregistrés els generava una certa desconfiança, per la qual cosa, els vaig assegurar que no ho faria. Aleshores ells em van començar a fer preguntes a mi, com estava, on havia treballat tots aquests anys, com estaven les meves filles petites...Els vaig anar contestant i quan es va fer un silenci incòmode vaig aprofitar l'ocasió per començar a fer les preguntes.

El primer que vaig demanar-los va ser des de quan portaven els seus fills a l'escola: l'Esperanza em va dir que des de sempre, tots els seus fills (en té 3) han anat a l'escola del Xup ja que viuen al barri. Actualment a l'escola només hi va el Juan i la Fàtima, ja que l'Alfonso que és el gran ja està a l'institut. El Juan fa sisè i la Fàtima segon de primària. El pare del Santos em va dir que a ell va anar a la OME (Oficina Municipal d'Ensenyament de l'Ajuntament de Manresa) qui els va donar la plaça a aquesta escola, ja que les altres eren plenes. Ells no viuen al barri del Xup i el seu fill cada dia ha d'agafar l'autobus escolar gratuït per arribar-hi. Això evidencia el fet que al Xup, sempre hi ha places lliures i quan arriben nens, sigui l'època que sigui de l'any, normalment els envien cap allà, a més l'autobus escolar com ja he dit és gratuït i fa 4 viatges al dia: matí, migdia i tarda. La Sandra sempre ha anat a l'escola del Xup, ja que tota la vida la seva mare i els seus familiars hi han viscut.

S'ha de dir també que la Sandra és la neboda de l'Elisabet, que és una ex-alumne que ara treballa al menjador de l'escola, com a monitora. Tota la seva escolarització va ser al Xup. Com que actualment hi treballa, ha estat una de les informants, com es veurà més endavant.

Consultora: Elena Espeitx Bernat

El cas de la Salut... és una mica diferent: els pares, a diferència de la resta d'entrevistats, tenen estudis i viuen a Manresa. Ells sí que van triar aquesta escola ja que la nena va anar a la llar d'infants "El Solet" i al quedar-ne molt contents, van decidir continuar portant la nena a l'escola.

A continuació es va parlar de com anaven els nens a l'escola: si hi anaven contents, tristos... Tots els pares estaven d'acord en aquest punt, els nens anaven contents a l'escola.

Quan es va parlar si canviaren d'escola als seus fills i em va respondre que no. La família del Santos però, ha tingut alguna que altra topada amb la directora de l'escola, ja que el nen no fa cas de res, i els han hagut d'avisar molts cops perquè anessin a parlar amb ella. El pare em diu que algun cop hi ha anat i que no li ha agradat gens el que la directora ha dit del seu fill. Altres vegades l'han cridat per parlar amb ella i no s'hi ha presentat mai, diu que aquest curs ja acaba i que el nen se'n va a l'institut, ell com a pare no creu que hagi de fer cas de les explicacions que li fan del seu fill tant la directora com les mestres; personalment em va donar la sensació que és d'aquells pares que li és igual si el seu fill estudia o no.

L'Esperanza i la mare de la Sandra viuen al Xup i per comoditat els porten a l'escola, elles a més no tenen cotxe, l'Esperanza ni tan sols té el carnet de conduir i per desplaçar-se depèn del cotxe del seu home, el Juan que es diu igual que el seu fill, es desplacen amb una furgoneta groga grossa. La mare de la Sandra opina el mateix, porta la nena a l'escola perquè la te aprop de casa; ella a diferència de l'Esperanza sí, que té carnet de conduir, però no cotxe. Quan han de sortir del barri o bé agafen l'autobus de línia de Manresa- Xup que passa cada mitja hora (anys enrere la freqüència dels viatges no era com l'actual i només sortia un autobus al matí i un a la tarda) o bé les traslladen els seus familiars. El pare del Santos em comenta que ell sí que té cotxe i algun cop va a buscar el seu fill a l'escola, però la majoria de vegades utilitza l'autobus escolar.

A continuació es va parlar sobre si se sentien còmodes a l'escola: tots em van dir que sí a excepció del pare del Santos degut a la "mala relació" que hi pot haver amb la directora. També em vaig interessar per saber, si les famílies veien que els seus fills milloraven en el seu aprenentatge. La mare de la Salut va ser la primera en contestar-me, de seguida vaig voler escoltar-la atentament ja que fins aleshores, s'havia mantingut al marge de l'entrevista, però aquesta pregunta li va semblar interessant i

Consultora: Elena Espeitx Bernat

personalment a mi més la resposta que em va donar. Considera que sí, que la nena millora. Ara bé, si més endavant ella i el seu home veuen que la nena no avança, que hi ha un estancament escolar, la canviaran d'escola sense pensar-s'ho dues vegades. Els pares de la Salut volen que continuï estudiant però especialment, que la nena estigui contenta i de moment en aquesta escola ella esta contenta. La Salut tot just fa P5, duu dos anys a l'escola i creuen que està adquirint un nivell bo, ja que comença a llegir monosíl·labs; de fet, hi ha alguns nens de la seva classe que ja saben llegir, fins i tot nens marroquins que van a l'escola i coneixen l'idioma des de P3.

La resta del pares que estan dins la sala, consideren que els seus fills evolucionen bé.

Per tant, en resum podríem dir que: per part dels pares de la Salut la nena evoluciona bé, pel que fa a la mare de la Fàtima i la Sandra per elles les seves filles també, si bé la mare de la Fàtima i el Juan, diu que la nena és molt bona estudiant, però que el seu fill no ho és gens. El cas del Juan és diferent, ja que com s'ha dit anteriorment el Juan té un problema de logopèdia molt important i que els seus pares no hi han posat mai remei. La mare li resta importància dient que el nen no estudiarà mai, no veu el fet com un problema, només vol que acabi l'ensenyament obligatori. Pel que fa al Santos, no és gens bon estudiant però el pare no li dóna cap mena d'importància: considera que és millor treballar que estudiar.

Finalment, vaig decidir donar l'entrevista per acabada, ja que vaig veure al pare del Santos extremadament agobiat, no parava de sospirar, mirar cap al sostre, moure les cames, sortia a fumar fora del recinte escolar constantment.

Els vaig agrair la seva col·laboració i la seva ajuda, ja que les dades que em van proporcionar, considero que són molt importants.

L'entrevista em va permetre observar altres detalls. Quan els pares van entrar a la sala, tots anaven vestits de maneres diferents, l'Esperanza anava amb esclops als peus, faldilles mitges i un jersei de llana gruixut, portava dos aros d'or grossos a les orelles. La mare de la Sandra vestia un anorac blanc, texans blaus i bambes, el cabell recollit en una cua i no portava arracades. La mare de la Salut anava vestida tota "hippie", amb faldilles llargues de colors, un jersei de llana llarg i unes botes vermelles, portava el cabell curt. El pare del Santos portava unes bambes amb texans i una caçadora texana amb pell de borrego blanc per dintre, el cabell molt curt i engominat.

Quan van entrar, les seves cares també expressaven coses diferents, per exemple quan va entrar l'Esperanza em va fer un lleu somriure amable a l'igual que la resta de les mares. Mentre que el pare del Santos va moure el cap i prou per saludar-me, com he dit anteriorment, em va donar la sensació que es va sentir incòmode al llarg de l'entrevista ja que no parava de moure les cames com si estigues neguitós, va sortir a fumar a fora tres vegades o més, l'Esperanza no es callava quan el pare del Santos sortia a fumar dient-li: - "Otra vez tienes que ir a fumar? Estate quieto", i les altres mares es posaven a riure. La mare de la Sandra era extremadament prima i quan reia, ensenyava totes les seves dents partides i negres, suposo que pels problemes amb les drogues, ja que la seva germana l'Elisabet, que surt a la que entrevista més endavant, no les té així i la iaia de la Sandra, que és la presidenta de l'AMPA i treballadora en el servei de neteja de l'escola, tampoc.

La mare de la Salut és tímida i prudent, no es de gaire parladora. La resta de mares aprofiten a fer-me preguntes sobre la meua vida personal, mentre el pare del Santos és a fora fumant. Li agraeixo a la mare de la Salut que a diferència de les altres mares pràcticament no em pregunta res.

La major part dels qui porten els nens a aquesta escola, són d'origen humil, treballadors de tota la vida pares, fills, avis... son generacions de gent que ha viscut al Xup, que s'han vist amb els nou vinguts que han arribat arreu de Catalunya i com que els pisos allà son més barats doncs és més fàcil que hi hagi una concentració més elevada d'immigració. Tot i que la gran majoria d'alumnes immigrants que hi ha a l'escola no viuen al Xup, recordem que es tracta d'aquells alumnes que l'oficina de l'Ajuntament de Manresa, la OME, ha anat derivant cap al Xup ja que era per zona la que tocava i la única escola que quedaven places.

A partir de l'entrevista feta als pares, puc concloure que l'escola ja els esta bé. No tenen intenció de canviar els seus fills i no tenen cap mena de problema perquè a l'escola hi hagi gent de diferents orígens, els és completament igual. En canvi la mare de la Salut, sí que afirma que, si la nena pels motius que sigui no avança dins d'aquesta escola la canviarà pel seu bé, perquè la nena millori en els estudis, els altres pares possiblement no li donen la importància en els estudis que li dona la mare de la Salut. Els pares de la Salut tenen uns estudis, mentre que la resta de pares no, per aquest motiu troben important que la nena vagi fent correctament el seu procés educatiu. A ells els és indiferent si hi ha immigrants o no a les aules.

En relació a això, recordo que fa uns anys, vaig veure un programa en el que s'afirmava que si els pares tenen estudis, els nens són més bons estudiants. Els nens tenen un major accés als materials i el pares són més conscients de la importància de poder tenir un bon futur en el camp dels estudis, com seria la mare de la Salut.

Vaig trobar-me amb L'Elisabet, la tieta de la Sandra, vaig considerar que era una persona que em pot donar una visió diferent de l'abans i després de l'escola. És una antiga alumna, la seva mare està a l'AMPA de l'escola i forma part de l'equip de neteja diària. Ella creu que l'escola del Xup ha canviat en el sentit que hi ha nens d'arreu del món. Considera però, que el sistema escolar no és el mateix que quan ella hi anava: llavors les mestres eren molt més durs, més fermes en les seves decisions i, en canvi ara, els alumnes més grans han perdut el respecte als mestres. Considera que l'afavoreix el fet de viure al barri, com molts dels nens que van a l'escola. Es tracta d'un barri petit, on la majoria de famílies es coneixen i saben on viuen; per tant, ella ha vist a tots aquest nens créixer i ells també la coneixen i la respecten mentre treballa de monitora de menjador a l'escola. També reconeix que el comportament vers les mestres o la resta de monitores de menjador és molt diferent. Es lamenta que, malauradament, per molt temps que passi, el Xup sempre sempre ha estat mal vist per la gent de Manresa. En canvi ella, està orgullosa de pertànyer aquest barri tan fantàstic on tothom es coneix. Sap que no és un barri ric, al contrari ,hi viu gent molt humil. Ella considera per aquest fet, que el barri del Xup sempre ha estat marginat i estigmatitzat.

5.2 L'equip docent de l'escola

Per fer les entrevistes a les mestres i a la directora vam poder quedar a la tarda un cop les classes s'havien acabat, a un bar del Xup.

Tot i que anteriorment ja he explicat amb més detall la història del barri i l'escola, cal recordar que aquesta última es va obrir, fa molts anys i que abans era també un institut de secundària i d'FP. De fet, si fas un volt per l'escola hi ha aules on encara existeixen eines i claus de la formació professional que s'impartia llavors.

La directora, Alba B, recorda aquella època quan ella feia pocs anys que havia acabat magisteri. A ella li va semblar bé que la Generalitat prengués la decisió de fer del Pare Ignasi Puig un CEIP i no un IES; tal com ja he dit, el perfil d'alguns nanos era molt

conflictiu, i cada nen amb problemes que no volien a Manresa el posaven a l'escola del Xup. Va ser un temps difícil per l'Alba perquè s'havia d'acostumar a tot allò..

L'Alba explica que, com a directora, ha vist de tot, des de famílies marroquines que no volen escolaritzar el seu fill de 6 anys, dient que no poden permetre's pagar els 40 euros de material al llarg de tot un any, però en canvi porten un mòbil de darrera generació, com gent que no té res però fa els possibles per portar els seus fills a l'escola: *Hi ha de tot, es veu de tot...*

Ella gaudeix estant a aquesta escola, tot i que diu que després de vuit anys sent directora ja està una mica cansada del càrrec. Té moltes responsabilitats i es dur batallar cada dia amb un centre d'aquestes característiques, però per altra banda, em diu que si anés a una altra escola potser s'avorriria; ella al Xup s'hi sent molt bé; a més porta tota la vida ensenyant-hi.

Pel què he pogut observar és una directora que és molt atenta quan toca, però si ha de dir alguna cosa que n li sembla bé, fins i tot amb els pares, no té pèls a la llengua. Arran d'aquesta conversa, els vaig preguntar com veuen les mestres que la gent no matriculi mai els nens a aquesta escola. Aquestes consideren que els motius poden ser els prejudicis existents sobre el barri i l'escola. L'Alba B. em va contestar que: *"Els pares no hi matriculen els seus fills perquè és una escola amb molta immigració, està lluny de Manresa i cal agafar un bus. A més el barri del Xup no està ben vist per la gent que no hi viu"*. Per altra banda, també em va comentar que no és l'escola amb més immigració, que n'hi ha d'altres escoles a Manresa amb més taxa d'immigració que aquesta. La taxa d'alumnes immigrants del Xup és del 80 % mentre que a altres escoles de Manresa assoleix un 90%. Tot i això la realitat és que cada any sobren places a l'escola del Xup i la gent que li donen la plaça, fa els possibles per poder canviar-se.

La Lúcia C i la Núria S coincideixen amb les opinions expressades per l'Alba B.

Em dirigeixo cap a la Rosa B, directora del "Solet", li demano a ella i a la resta els seus itineraris laborals al llarg de la seva vida professional. La Rosa em diu que fa 20 anys que esta en funcionament "El solet", va ser la primera llar d'infants que es va obrir a Manresa. Va començar fent les pràctiques mentre estudiava la carrera i va ser acabar la carrera i de seguida va entrar a treballar-hi. Més endavant va haver de passar unes oposicions per guanyar-se la plaça de laboral a l'Ajuntament de Manresa.

També els pregunto a totes les mestres reunides, on havien treballat abans, si van notar els canvis i en quin sentit. Per part de la Lídia C, aquesta és l'única escola en la que ha estat mentre que l'Alba B va estar molts anys enrere al Ceip Puigberenguer, però la plaça li va tocar al Xup. Per altra banda la Núria S va exercir al Ceip la Sèquia però la plaça, com totes les altres, la te al Xup. Tant l'Alba com la Núria, em comenten que els temps en què elles van estar voltant per altres escoles eren molt diferents, ja que no hi havia tanta immigració.

Segons les mestres entrevistades, el sistema educatiu ha anat canviant una mica amb els anys i s'ha anat adaptant a les conveniències dels estudiants, especialment als nous nens. És complicat intentar mantenir el mateix nivell escolar de sempre, ja que sorgeixen moltes dificultats noves, com ara el tema de l'idioma. També em comenten que a l'escola del Xup, a llarg de la seva història hi ha hagut alumnes bons i alumnes molt conflictius. L'entorn familiar, abans i ara, és central, i també és molt important el nivell educatiu que tenen les famílies.

Els mestres han d'aconseguir que els seus alumnes tinguin una bona atmosfera de treball, creant d'aquesta manera reciprocitat entre ensenyament i aprenentatge. Això és el que intenten constantment a l'escola del Xup, tot i que moltes vegades els costa molt, ja que és una lluita constant, no només amb els alumnes, sinó també tot l'ambient familiar que els envolta. La pobresa, els problemes familiars com ara l'alcoholèmia d'alguns pares, la drogadicció, el fet que alguns pares hagin estat presos, etc...fa que sigui una escola difícil de portar i en la que ensenyar. Tot i això, pel que he pogut veure i intuir les mestres que treballen allà estan contentes i els agrada ensenyar en aquesta escola, encara que molt sovint els nivells de frustració sigui molt importants. es tracta d'un escenari força complicat per a les mestres que hi ha de treballar diàriament.

A continuació es va parlar del nivell de l'ensenyament a l'escola i totes van coincidir en considerar, que el nivell escolar era molt baix. Molts cops als alumnes que més els costa, se'ls va passar de curs ja que no poden repetir eternament.

El que està clar és que a Catalunya, ja no en aquesta escola, sinó a totes, el fracàs escolar és molt elevat. De totes maneres totes coincideixen que a les escoles on hi ha molta immigració és complicat que el nivell sigui elevat.

La meua pregunta sobre quines ajudes podrien ser necessàries o què faria falta per

poder millorar l'escola, provoca un somriure a l'Alba B. i comenta que tot i ser molt difícil, s'hauria de posar més mestres, vetlladores i educadores socials per poder ajudar a encaminar als alumnes i a moltes d'aquestes famílies, especialment als alumnes que més ho necessitin i fer més aules d'acollida amb mestres especialitzades. L'escola i les mestres no poden fer res si les famílies no volen integrar-se o ser ajudades.

L'escola i la seva imatge en sí, segons l'Alba B. està molt malmesa. L'edifici de l'escola està molt deteriorat i l'Ajuntament de Manresa, al tractar-se d'aquesta escola, hi fa les despeses mínimes. Afortunadament això ja s'ha pogut arreglar gràcies a la lluita de l'AMPA i la direcció de l'escola.

Una altra qüestió que es va tractar foren els mecanismes d'interrelació escola/ pares que existeixen a l'escola i quina participació hi tenen. Segons les mestres, aquests són inexistent, no hi ha cap relació (en això coincideixen totes excepte la Rosa, que no té els mateixos alumnes que la resta de mestres ja que ella és només de P2).

Pel que fa a la relació dels nens fora de l'escola, les mestres comenten que els nens que viuen al barri continuen jugant junts un cop acabades les classes i els que viuen a Manresa també queden per jugar junts. Això sí, al barri pots veure diferents ètnies dins d'un mateix grup d'amics, mentre que a Manresa de moment els grups d'amics que es veuen normalment són de la mateixa ètnia i si són grups d'amics menors (dos o tres persones) són de diferents ètnies.

5.3 Entrevista als fills dels pares entrevistats

Aquestes entrevistes van ser molt informals, vaig fer un resum del què em van dir, ja que les preguntes les feia quan podia, sortint de classe, quan ells em preguntaven, etc...Aprofitava aquest espai de temps per fer-les, ja que la Salut té només 5 anys i els altres dos són molt grans per asseure'ls i que em prenguin en seriosament.

La primera qüestió que els vaig plantejar, era sobre el que més els agradava de l'escola, tots van coincidir a afirmar que, el que més els agradava de l'escola eren els seus amics.

Als alumnes més grans els vaig demanar si se sentien bé a l'escola: primer no van entendre gaire la pregunta, aleshores els vaig preguntar si un cop dins les aules se

sentien bé o se sentien malament. Els alumnes més grans (de sisè) em van dir que sí que se sentien bé dins les aules.

En parlar de si se sentien bé a l'escola, els nens van dir que sí, ja que hi tenien bons amics. El tracte amb els mestres en general era bo, a excepció del Santos i el Juan, que comentaven que anar a l'escola per ells és una obligació; ells ja es consideren adults i com a tals no disfruten de les classes, si bé els amics encara fa que es distreguin.

Estava encuriosida, per saber si els amics de classe són els del barri i als més petits si anaven a jugar a casa dels amics del cole. La Sandra em va contestar que sí, que jugava amb les nenes del barri que van a la seva escola, normalment juguen al carrer, el Santos per la seva banda, sí que queda amb els amics de l'escola el caps de setmana. Més que anar a jugar l'un a casa de l'altre el que fan és quedar i jugar al carrer, ja sigui a Manresa o bé al Xup. Ja són grans i agafen el bus per arribar al barri. Parlant amb la Salut, em diu tímidament que ha anat a casa d'alguna nena a celebrar una festa d'aniversari (recordem que té només cinc anys).

Pel que em diuen tots, especialment els més petits i pel què he pogut observar, no hi ha diferències entre uns i altres, tots es veuen per igual i els petits juguen barrejats amb tota mena de nens de diferents ètnies.

Tots els meus entrevistats han anat a l'escola del Xup des de petits i no n'han conegut cap altra escola, excepte el Santos que, anteriorment, havia anat a una altra escola de fora de Manresa. Diu que el sistema és el mateix, que no hi ha diferències entre aquesta escola i l'altre on va estar.

6.CONCLUSIONS.

Després de visitar el Xup, puc dir que és, una escola multicultural, multitud d'ètnies i gent de diferents cultures hi conviuen. Abans de presentar les meves conclusions vull assenyalar que, donades les limitacions d'un treball d'aquestes característiques, no puc extreure conclusions definitives ni que es puguin generalitzar. Tot i això, considero que les meves observacions poden ser útils per a exemplificar determinades situacions, per a il·lustrar determinades circumstàncies.

Consultora: Elena Espeitx Bernat

El problema de comunicació a causa de la llengua no existeix si els nens vénen des de petits a P3 o a educació infantil, ja que a aquesta edat els nens són com esponges i de seguida entenen l'idioma i les normes escolars.

Pel que fa al barri, queda clar que no és, de classe social alta, és un barri de gent obrera i humil, però és un barri on qualsevol persona hi pot viure sense cap mena de problema, tota la gent que he conegut i vaig conèixer, van ser molt correctes i amables i tots manifesten que no els importa conviure amb gent de diferents llocs del món, per a ells és molt normal. El problema el té, la gent de Manresa que no hi ha conviscut mai, en tenen una imatge estereotipada, tenen prejudicis sobre el barri, encara que en desconeixin la realitat.

Al no veure bé el barri de rebot no veuen bé l'escola, el barri des del meu punt de vista està marginat socialment, tal i com ja he explicat en el marc teòric. Per posar un exemple, en antropologia hi ha el que s'anomena la mirada interna i l'externa. L'externa és la gent no ha estat al barri ni a l'escola, però tenen la seva imatge feta d'aquest, i la interna és la de la gent que viu, com per exemple la gent que treballa a l'escola i el barri del Xup. Es tracta de mirades completament diferents, els qui parteixen de la mirada interna interpreten la vida al barri de manera diferent, dels qui interpreten des de la mirada externa.

La gent de Manresa creu que l'escola és plena de mals estudiants, he de reconèixer que abans de treballar-hi jo també ho pensava i en canvi, el fet d'anar-hi, em va ensenyar molt i va fer canviar la meua manera de pensar vers l'escola i el barri del Xup.

En resum podria dir, que hi ha dos motius pels quals, la gent no vol dur els seus fills a l'escola del Xup:

- Pel barri i pels prejudicis que té la gent de Manresa sobre aquests. Com s'ha explicat anteriorment, la història del barri ens permet comprendre el perquè d'aquests prejudicis
- Per la seva ubicació: es troba als afores de Manresa i no està ben comunicat amb Manresa. Un únic autobús de línia connecta el barri amb la ciutat de Manresa

Persones que treballen en l'ensenyament m'han comentat que, per res del món triarien anar a ensenyar a l'escola del Xup i el mateix passa amb alguna altra escola amb un alt índex d'immigració. Expliquen aquesta negativa adduint que els nens, que anaven a aquest centre eren conflictius, ja sigui perquè no s'havien adaptat, a causa de la llengua, ja sigui per problemes familiars i econòmics. Tot i que reconeixen que no és així en tots els casos, consideren que és la situació més freqüent.

Pel que fa als mestres, se'ls ha preparat per a ensenyar, però no per a fer front a situacions de pobresa, de manca de recursos, tant econòmics com culturals i socials. Això fa que molt sovint, els mestres se sentin frustrats i estressats. Aquest podria ser un dels motius pels quals els mestres no volen o bé són reticents a anar a treballar a escoles on hi ha molta immigració. (Velasco 1993:141)

A banda de tot això, el paper de l'escola com agència formal per la qual el nen és socialitzat per la participació de la societat adulta, atorga una justificació especial a les regles escolars que, a vegades, s'agafen molt al peu de la lletra: es creu que les regles escolars són necessàries per la seva contribució al benestar de l'escola i la societat: si un nen es porta "malament" a l'escola, tindrà un mal comportament quan sigui gran. D'aquí que els mestres tinguin "por" a anar a determinades escoles, ja que és complicat aconseguir, que nens amb certs problemes, no tinguin una mala conducta a l'escola o un important grau de "passotisme" vers els estudis i els mestres. (Juliano 2007:141)

A l'escola s'han hagut d'aplicar, tots els plans d'actuació, que va marcar la Generalitat de Catalunya, per poder ajudar als nous, programes d'acollida, aules d'acollida que es van posar en marxa l'any 2004/05 i que es mantenen encara a l'escola del Xup, integració de l'alumnat i de la seva família...en resum tot un seguit de programes específics per ajudar als nous.

Tal i com s'ha assenyalat anteriorment, l'educació intercultural implica un model educatiu que potenciï la cultura del diàleg i de la convivència, que ajudi a desenvolupar el sentiment d'igualtat com condició prèvia pel coneixement i el respecte de les diferències culturals. El sistema educatiu té com objectiu fonamental, que tots els alumnes desenvolupin actituds i aptituds per viure en una societat multicultural i multilingüe com ara la nostra.

Els objectius de l'educació intercultural en els centres son tres; desenvolupar la consciència d'igualtat, conèixer i respectar las diverses cultures, potenciar la cultura de la igualtat i la convivència. Aquests objectius han d'inserir-se en el marc curricular del centre, tal i com jo he pogut veure que es feia a l'escola del Xup, però malauradament no es dóna a tots els centres. (Garreta 2003)

Considero que la direcció d'aquesta escola és bàsica pel seu funcionament ja que es necessita d'una direcció molt forta. La directora, Alba B, després de 30 anys a l'escola ocupant aquest càrrec, s'ocupa directament de l'atenció a les famílies de l' alumnat que és una de les prioritats establertes en el pla d'acollida i integració del centre. Amb l'objectiu de garantir la comunicació en el moment de l'arribada de l'alumne, els centres poden demanar la presencia d'un traductor/intèrpret per facilitar la comunicació amb les famílies, si aquestes no entenen les llengües oficials. Quan no hi ha interpret ja que per motius d'horari no s'ha pogut fer venir o bé perquè els pares es presenten a l'escola sense haver demanat cita prèvia amb direcció, les mestres i direcció recorren als alumnes perquè els puguin traduir el que diuen els pares o familiars de futurs alumnes o dels que ja formen part de l'escola, tal i com s'ha exposat anteriorment

Molts cops però, aquestes preses de contacte no son gaire bones, ja que molts dels pares que venen no li donen importància als estudis dels seus fills, per aquest motiu cal que la persona responsable de la direcció de l'escola sigui capaç de fer front a totes les situacions, que en ocasions arriben a ser conflictives. En una ocasió, quan treballava a l'escola, vaig viure una situació d'aquestes. Vaig sentir pares cridant al despatx de direcció. La directora els intentava calmar, a l'hora que expressava la seva opinió amb fermesa. Em vaig quedar allà per a no deixar sola la directora en una situació tan delicada. Aquesta anècdota, il·lustra les circumstàncies específiques que es donen en aquesta escola.

7. BIBLIOGRAFIA

- **Agrado, T. i Cols (2002).** *Mediación social intercultural. Identificación de necesidades de formación y actuación en el ámbito educativo.* Informe inédito. UNED.

- **Aguado, T (1999).** *Diversidad cultural e igualdad escolar: un modelo para el diagnóstico y desarrollo de actuaciones educativas en contextos escolares multiculturales.* Madrid: CIDE.

Consultora: Elena Espeitx Bernat

- **Ardèvol E, Munilla G (2002)**. Antropologia social. Assignatura de la UOC .Fundació per a la Universitat oberta de Catalunya. Barcelona.

- **Alcoberro, Ramon**. *Antropologia, lèxic bàsic*. Arxiu format pdf
<http://www.alcoberro.info/planes/antrop2.htm>. (Data consulta 22/10/2012)

- **Alcina, Miquel (2003)**. *La comunicació intercultural* Edit. Antropos, Barcelona.

- **Atkinson, Paul (1994)**. *Etnografia: métodos de investigación*, Barcelona: Paidós.

- **Baudrillard, J (1998)** *Cultura y simulacro*, Kairós, Barcelona.

- **Bergali, R (2003)** “*Inmigración: ¿construcción o deconstrucción social de identidades individuales o colectivas?*” a *Cultura i immigració*, CCCB, Barcelona, en premsa.

- **Carbonell, F (2000)** *Decálogo para una educación cívica, intercultural y antirracista*, Gipuzkoako SOS.

- **Carbonell, F**. *Educació i immigració. Els reptes educatius de la diversitat cultural i l'exclusió social*. Arxiu pdf 15 pàgines.
http://www.aulaintercultural.org/article.php3?id_article=152. (Data de consulta 19/01/2012)

- **Cardona Pla, Ramon (2007)** *La segregació d'alumnes conflictius: El fracàs d'un model d'escola* [article en línia]. Projecte obert. (Data de consulta 7/11/11)
http://eupvprojecteobert.blogspot.com/2007_12_09_archive.html.

- **Conte, Jesus (1995)** *El Xup, Manresa. Els barris d'adigsa*, Generalitat de Catalunya, departament de benestar socia.,Barcelona.

- **Delgado, M (1998)** *Diversitat i immigració*, Empúries, Barcelona.

-**Adollfo Perinat (2005)** *Desenvolupament i aprenentatge durant l'edat escolar*. Assignatura de psicopedagogia de la UOC. Fundació per la Universitat oberta de Catalunya. Barcelona.

- **Díaz de Rada, Ángel (1997)** *La lógica de la investigación etnográfica: un modelo de trabajo par etnógrafos en la escuela*, Trotta, Valladolid.

- **El blog d'Alexandra (2008)** *Els límits de l'educació*. Blog d'Alexandra. (Data de consulta 5/11/11) <http://alexandraub.blogspot.com/>.

- **Estudio etnográfico** [article en línia]
<http://www.sidar.org/recur/desdi/traduc/es/visitable/indagacion/Etno.htm> (Data consulta 01/02/2012)

- **Extraradi Manresà**. <http://manres.blogspot.com/2007/03/extraradi-manres-iv-barri-del-pare.html> (Data consulta 5/03/2012)

- **Jordi Bonvehí Castanyer**. *Històries Manresanes, altres històries oblidades amb el temps, federació d'Associacions de Veïns d'Habitatges Socials de Catalunya*. <http://historiesmanresanes.blogspot.com.es/2009/04/el-xup.html> (Data consulta 15/01/2012).

- **Fernandez Vallejo, Marta**. *Pedir que se repartan los inmigrantes entre los colegios es un discurso racista*. [article en línia]. El correo digital, aula intercultural. [Data de consulta 6/11/11].
http://www.aulaintercultural.org/article.php3?id_article=1757

- **Aja E. (1999)** *Observatori de la immigració a Catalunya*. Fundació Jaume Bofill.
<http://www.fbofill.cat/index.php?codmenu=09.01>. (Data de consulta 19/03/2012)

- **García Cabrera, Angela (2006)** *La inmigración que no cesa: una llamada a la interculturalidad en el proceso educativo. El caso de la isla de Gran Canaria*, págs. 104-105 [article en línia]. [Data de consulta: 9/11/11]
<http://dialnet.unirioja.es/servlet/articulo?codigo=2376192>

- **Garreta, J. (2003)**. *Espejismo intercultural: la escuela de Cataluña ante la diversidad cultural*. Madrid CIDE

- **Generalitat de Catalunya (2007)**. *L'actualitat a gentcat, Més aules d'acollida*
<http://www10.gencat.net/gencat/AppJava/cat/actualitat2/2007/70702acollida.jsp>

(Data de consulta 10/04/2012)

- **González-Echevarría, Aurora (1990)** *"Etnografía y comparación: la investigación intercultural en antropología"*. Universitat autònoma de Barcelona.

- **Lechón A, Muñoz D, Higuera E (2008)** *Interculturalitat i educació*, assignatura psicopedagogia de la UOC. <http://www.doredin.mec.es/documentos/07200410059a.pdf>
(Data consulta 27/01/2012)

- **Jacquard Albert (1997)** ¿Qué dice la ciencia?. El correo de la UNESCO. Marzo de 1996. En Hegoa "Sociedad democrática, sociedad multicultural". Dossier inmigraciones y racismo. Bilbao.

- **Juliano, D (1993)** *Educación intercultural, escuela y minorías étnicas*, eudema, Madrid.

- **VVAA (2006)** *La atención al alumnado inmigrante en el sistema educativo en España*, Ministerio de educación y ciencia. Centro de Investigación y Documentación Educativa (CIDE) Edita: SECRETARÍA GENERAL TÉCNICA.

- **Síndic de Greuges de Catalunya (2008)** *La segregació escolar a Catalunya*.
1a edició: maig 2008 Informe extraordinari. Barcelona

- **Josep Ramon Llobera (1999)** *Manual d'antropologia social. Estructura i Evolució de les Societats Humanes*. Edicions de la Universitat Oberta de Catalunya. pag 4.
<http://www.oocities.org/es/dchacobo/ANTROPOLOGIA.PDF> (Data consulta 1/12/2011)

- **Metodologia de les ciències humanes i socials** assignatura de la UOC. Guia del projecte de recerca, material en format web de l'assignatura.

- **María Consuelo Restrepo Mesa, Luis Enrique Tabares Idárraga (2009)**. *Métodos de investigación en educación*. Revista nº 21 de Ciencias humanas.
<http://www.utp.edu.co/~chumanas/revistas/revistas/rev21/restrepo.htm>. (Data consulta 16/12/2011)

- **Miguel Argibay. (2003)** *Multiculturalismo* (article en línia, data de consulta 22/05/12)
http://www.bantaba.ehu.es/formarse/ficheros/view/Exposici%C3%B3n_2_Sesi%C3%B3n_1.pdf?revision_id=34450&package_id=34415.

- **Moreno, Jimenez M (2008)** *Psicología de la marginación social. Concepto, ámbitos y actuaciones.* (Article en línea consultat el 16/05/12)
<http://www.radioecca.net/cursos/mediadoreinsercionlaboral/demo/doc01.pdf>

- **Morral, Laura (2007)** *El idioma, principal dificultad para los alumnos extranjeros* [article en línia] aula intercultural.[Data de consulta 6/11/11]
http://www.aulaintercultural.org/breve.php3?id_breve=970.

- **Observació i participació, mètodes d'anàlisi, Anàlisi de l'experiència.**
http://cv.uoc.edu/moduls/UW05_04153_00801/index.html . Data consulta 30/05/2012

- **Regió 7**, article en línia, <http://www.regio7.cat/manresa/2010/09/03/lescola-del-xup-comencara-curs-amiant-no-tindra-gimnas-acabat/101089.html> Divendres 03 de setembre de 2010. Consulta el dia 8/05/2012.

- **Reynoso, Carlos.** *Corrientes en antropología contemporánea*, format pdf,
<http://carlosreynoso.com.ar/archivos/carlos-reynoso-corrientes-en-antropologia-contemporanea.pdf> . Consulta el dia 25/10/2012

- **Rojo, Martín (2002)** *Voces en el aula. Etnografía en la escuela multilingüe.* Ministerio de Educación y ciencia secretaría general de Educación Centro de Investigación y Documentación Educativa (CIDE) Edita:Secretaría General Técnica Subdirección General de Información y Publicaciones.

- **Santamaria, E (1998)***Contra el fundamentalismo escolar, reflexiones sobre educación, escolarización y diversidad cultural*, Virus, Barcelona.

- **Sevillano, Elena (2008)** *Las fronteras nacen en la escuela.* (article en línia). El País.com (Data de consulta:9/11/11)
http://www.elpais.com/articulo/educacion/fronteras/nacen/escuela/elpepusoc/20080407/elpepiedu_1/Tes

- **VV.AA (1993)** *Lecturas de antropología para educadores*, Trotta, Madrid.

<http://www.diazdesantos.es/libros/velasco-maillo-honorio-m-lecturas-de-antropologia-para-educadores-el-ambito-de-la-antropologia-de-la-educacion-y-de-la-etnografia-escolar-L0000619200260.html> (Data consulta 18/11/2012)

Altres documents

- **Els Matins de TV3**, programa fet el dia 16/05/2008, presentat per Josep Cuní i Lidia Heredia.

8. ANNEX

8.1 Notícia de l'escola, publicada al diari manresà Regió 7

L'escola del Xup començarà el curs sense amiant, però no tindrà el gimnàs acabat

L'AMPA del centre denuncia que si les obres no s'haguessin iniciat amb dues setmanes de retard, la intervenció estaria enllestida del tot

INGRID FONT

MANRESA

Satisfacció d'una banda i resignació de l'altra. Els alumnes del col·legi Pare Ignasi Puig, al barri del Xup de Manresa, podran començar dilluns vinent el curs sense amiant. Així ho ha anunciat l'Associació de Mares i Pares (AMPA) de l'escola, que havia advertit la Generalitat que no hi deixarien fer classes si no s'havia retirat abans tot l'amiant, un mineral nociu per a la salut. El curs, però, no podrà començar amb normalitat. L'educació física s'haurà de fer al pati perquè el gimnàs no està acabat. Paqui Pérez, presidenta de l'AMPA del col·legi Pare Ignasi Puig, ha criticat que, "si les obres haguessin començat quan tocava, el gimnàs també estaria fet o gairebé a punt". Cal recordar que la intervenció a l'escola va començar el dia 13 de juliol, onze dies més tard del que havien anunciat fonts de la Generalitat. Pérez admet que "no ens pensàvem que anessin tan ràpid. Estàvem convençuts que no podríem obrir l'escola el dia 7".

En una visita d'obres realitzada dimecres per tècnics del departament d'Educació, de l'Ajuntament de Manresa i per caps de l'obra, així com responsables de l'escola, Pérez va apuntar que "van comprometre's a tenir enllestit el gimnàs abans del 15 d'octubre",

Consultora: Elena Espeitx Bernat

deu mesos després que l'AMPA decidís precintat-lo pel seu estat de deteriorament ja que, a més del sostre, que contenia amiant, ara s'ha d'arranjar tot l'interior, com per exemple les parets, que tenen humitat, i canviar les finestres.

Ahir, en una visita a l'escola, Regió7 va poder constatar que els operaris treballaven a marxes forçades per acabar d'enllestir l'exterior del gimnàs. La idea és que dimarts vinent només quedin per fer obres a dins de l'edifici. Com a mesura preventiva, els operaris instal·laran unes tanques d'uns dos metres d'alçada a tot el perímetre del recinte esportiu perquè els nens i nenes no puguin acostar-s'hi, i també es mantindrà tancada amb clau la porta de l'escola que dona a davant del gimnàs. De fet, des d'abans-d'ahir, que l'AMPA va començar a repartir els llibres de text a l'alumnat, aquesta porta és tancada i hi ha cartells que indiquen que només es pot obrir en cas d'emergència.

Elements que s'han canviat

La retirada d'amiant i la substitució d'aquest mineral s'ha fet en un mes i mig. La primera actuació que es va dur a terme va ser canviar els baixants d'amiant, aproximadament uns 80, per uns fets de ferro galvanitzat. També es van retirar les planxes que envoltaven la part superior dels edificis i s'ha posat una nova teulada en un dels tres porxos que hi ha situats al pati. Els altres dos, però, s'han quedat sense sostre: un l'ha de posar l'Ajuntament i l'altre és previst que quedi pendent de cara al curs vinent per manca de pressupost.

Pérez ha fet notar que "els operaris van detectar que hi havia més amiant del que s'havia dit, com per exemple a la caseta del conserge, que fa anys que és buida però podia ser un perill", ja que queda dins del recinte escolar.

Regió 7, article en línia, <http://www.regio7.cat/manresa/2010/09/03/lescola-del-xup-comencara-curs-amiant-no-tindra-gimnas-acabat/101089.html> Divendres 03 de setembre de 2010.

8.2 Guió d'entrevistes fetes als pares i mestres

MESTRES

- Perquè creuen que la gent no matricula mai els nens a aquesta escola? Quins prejudicis poden tenir, realment se li poden anomenar així?.
- Quants anys fa que treballen a l'escola?
- On van treballar abans? Van notar canvis? En quin sentit?.
- Quin nivell escolar hi ha?
- Quines ajudes son necessàries o que faria falta per poder millorar, aquesta escola?.

Consultora: Elena Espeitx Bernat

- Quins mecanismes d'interrelació escola pares existeixen a l'escola? Quina participació tenen? Si els pares es senten integrats, si volen ajudar als seus fills a millorar...

- Els nens són amics, més enllà de l'escola?

PARES

- Des de quan porten als seus fills a aquesta escola?. Vaig pensar que era molt important saber els anys per poder-me situar una mica.

- Ho van decidir o va ser imposat haver d'anar a l'escola del Xup?.

- Com van a l'escola? Si van contents, amb ganes, si els agrada pel tema dels amics, del sistema educatiu.

- El canviaria d'escola si pugues?

- Se senten còmodes a l'escola? Pregunta que crec que és important, ja que d'aquesta manera poden explicar diferents situacions i d'aquesta manera crear preguntes noves.

- Veuen que el seu fill millora el seu aprenentatge?

Aquestes preguntes van ser les inicials, algunes com veurem més endavant en l'apartat que explico les entrevistes hi queden reflectits petits canvis.

Vaig tenir la sort de trobar-me a l'Elisabet, una ex alumne que actualment fa de monitora de menjador, tota la vida ha viscut el Xup, per tant sempre va anar a l'escola. Ella em va anar explicant moltes coses de l'escola, com veurem més endavant.